

4 На прикладі Полтавщини «Урядовий кур'єр» аналізує, як спільними зусиллями держави й господарств відновити втрачені позиції в овочівництві

6 За співвідношенням ціна-якість бронешити «Корсар» українського ТОВ НВП «Темп-3000» не лише конкурентні в світі, а й дають фору багатьом іноземним аналогам

8 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року «Про Стратегічний оборонний бюлетень України»

ГАЗЕТА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ЗАСНОВАНА В 1990 РОЦІ

www.ukurier.gov.ua

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

ВІВТОРОК, 21 ВЕРЕСНЯ 2021 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№182 (7050)

ЦИТАТА ДНЯ

ОЛЕКСІЙ ЧЕРНИШОВ:

«Передусім маємо говорити про фізичну готовність. За даними органів місцевого самоврядування, вона становить понад 90%».

Міністр розвитку громад та територій про те, що підготовка до опалювального сезону перебуває у фокусі уваги уряду

ЄС не визнає російських виборів у Криму

ПОЗИЦІЯ. «Ми ніколи не визнаватимемо виборів в анексованому Криму, тому що Крим — це Україна. Ми також занепокоєні тим, що громадяни України та населення територій України на сході, які поки перебувають поза контролем законної влади України, отримували (від Росії. — Ред.) паспорти для участі в цих російських виборах. Це суперечить духу мінських угод, цілям мінських домовленостей. Ми закликаємо Росію та очікуємо, що вона утримуватиметься від дій, які суперечать зобов'язанням, що випливають із мінських угод», — заявив у Брюсселі на брифінгу для преси речник ЄС Пітер Стано.

Раніше, повідомляє Укрінформ, МЗС України висловило рішучий протест та засудило протиправну організацію і проведення Росією 17—19 вересня виборів депутатів до державної думи на тимчасово окупованій території Криму і примусове залучення до участі в них громадян України з виданими їм у незаконний спосіб паспортами громадян Росії на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях.

ЦИФРА ДНЯ

18 771

угоду

в межах ринку землі укладено з моменту його започаткування 1 липня. За інформацією Мінагрополітики, доступ до Державного земельного кадастру мають понад 5 тис. нотаріусів

Державні гарантії допомагають розвиватися

Фото з сайту entrepreneur.com

ПІДТРИМКА. На портфельній основі банки надали 2018 кредитів на загальну суму 5 мільярдів 543 мільйони гривень

Від економіки споживання до економіки споживача

АКТУАЛЬНО. Того, хто щодня купує товари та послуги й інвестує в економіку, має захищати держава

Любомира КОВАЛЬ,
«Урядовий кур'єр»

Важливість споживача для економіки держави, в якій живе, — доконаний факт. У більшості розвинених країн ЄС і в Сполучених Штатах люди-

ну, яка часто ходить в магазин, кав'ярню чи майстерню, визнано основним економічним інвестором. Розрахунок, оприлюднений Єврокомісією, свідчить: 57% економіки ЄС за витратами формують саме споживачі, які постійно купують товари чи послуги.

В Україні це поки не так. Товари й послуги, які отримуємо, не завжди відповідають нашим запитам і нерідко бувають сумнівної якості. А придбавши щось неякісне і не маючи можливості покаржитися й повернути кошти, навряд чи ми звертатиме-

мося до такого продавця чи надавача послуг знову. Це тому, що в Україні, на жаль, до споживача й досі ставляться не як до повноправного суб'єкта ринкових відносин, а переважно як до об'єкта майнових інтересів бізнесу. В той час як споживач на-

магається знайти найкращий товар за найнижчою ціною, наша економіка споживання, а не споживача, спонукає його купувати менш якісне, а тому постійно придбавати нове, витрачаючи якомога більше коштів.

3

4 820103 080015

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України на 21 вересня 2021 року

USD 26.7072

за 1 долар США

EUR 31.2701

за 1 євро

RUB 3.6342 / AU 47005.21

за 10 рублів

AG 597.84

за 1 трійську унцію

PT 24777.34

PD 53110.47

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Велика імперія, а голосувати нікому?

БЕЗМІР. Жителів окупованих територій України використали ще й для голосування до держдуми країни-агресора

Павло КУЩ,
«Урядовий кур'єр»

Брутальний фарс, що відбувається в Росії замість нормальних демократичних виборів, хоч і насторожує, однак давно нікого не дивує. А у Кремлі не зупиняються на чітко напрацьованих порушеннях міжнародних норм і принципів та цинічній імітації вільного волевиявлення. Цьогорічним ноу-хау стало використання українців з окупованих територій Донбасу для голосування на виборах до державної думи РФ.

Невже у величезній імперії не підрахують потрібну кількість голосів за провладну «Єдину Росію», рейтинг якої віднедавна посунувся донизу, як Сірко із соломи? Утім, додаткових близько пів мільйона голосів з ОРДЛО, на які спершу розраховували, мегагеополітикові таки не стануть зайвими. Окупанти мають ще й іншу мету: паспортизувавши і залучивши жителів окупованого Донбасу до цих виборів, Кремль намагається дужче інтегрувати територію України до Росії.

Із поганої віви хочвовни жмут

Не секрет: на восьмому році окупації чи ще раніше ОРДЛО для Москви перетворилися на важку валізу без ручки. І хоч у геополітичних планах «братів» ця територія залишається важливим плацдармом проти України, утримувати і контролювати її стає дедалі важче. Тому аби мати додатковий зиск, окупанти вирішили використати й без того знедолених людей України ще й у російському політичному житті.

Ще з весни 2021 року головною темою виживання в ОРДЛО стала не боротьба з коронавірусною інфекцією, що істотно збільшує кількість потерпілих, а підготовка до осінніх виборів у держдуму РФ. Значно активніше процес паспортизації: ближче до осені завдяки спрощеній процедурі паспорти РФ отримали більш як 630 тисяч осіб (за даними Міністерства з питань інтеграції тим-

часово окупованих територій, за лінією розмежування залишилося понад 2 мільйони людей). І ці документи громадянам України тепер доведеться відпрацьовувати.

«Якщо громадянин Росії, який живе в іншій країні, зацікавлений приїхати в Росію проголосувати, він має на це повне право», — категорично заявляє міністр закордонних справ РФ Сергій Лавров. Тобто керівник серйозного відомства намагається переконати, що жителі ОРДЛО із щойно отриманими паспортами — такі самі громадяни, як і ті, що живуть на території Росії.

Та вже звичний особливий цинізм цієї ситуації в тому, що попри обіцянки і запевнення із Кремля чи від керівних маріонеток РФ в «республіках», донбаські власники цих документів насправді не мають і не матимуть тих прав, пільг, пенсій і соціальних виплат, які мають громадяни РФ. Підтвердження цього — інформація від СБУ, що прописки у виданих документах немає і проставлено фальшиві коди підрозділу міграційної служби Ростовської області, якого не існує. Тому із соціальної точки зору ці паспорти нічого сінько не дають власникам. А єдине гарантоване їм право — віддати голоси за провладну політичну силу держави-агресора. Як і 2014-го, тобто на восьмому році окупації та обіцянок про приєднання до Росії, людей знову примітивно

використовують для досягнення власних інтересів.

Крім проросійської пропаганди й агітації, якої в ОРДЛО навіть без виборів у держдуму завжди хоч греблю гати, кандидати використовують інші методи. Приміром, громадянин РФ сумнівний політтехнолог і колишній перший «прем'єр-міністр ДНР» Олександр Бородай балотується в Ростовській області, а тому закономірно згадав про власне «дирівське» минуле. Цей тип, вписаний у санкційні списки Євросоюзу та США, а в Україні оголошений у розшук за звинуваченнями в тероризмі, очолює «Союз добровольців Донбасу», з яким напередодні виборів підписала угоду про співпрацю «Єдина Росія». І заручившись такою підтримкою осіб, які зі зброєю в руках воювали і воюють проти України, «єдинороси» збільшили кількість агітаційних візитів до Донецька. Не раз приїздив сюди і секретар генеральної ради «ЄР» Андрій Турчак, обіцяючи донеччанам те саме, що вони чують ще з 2014 року.

Окремі урни тільки для справжніх росіян

Напередодні виборів ситуація в Донецьку трохи нагадувала підготовку до великого переселення донеччан. Телебачення та інші ЗМІ вустами керівників ОРДЛО активно агітували земляків вирушати в дорогу. Аби діста-

тися Ростовської області і проголосувати, їм пропонували 12 залізничних маршрутів та 825 спеціальних автобусів. Проїзд в автобусах та електричках для виборців гарантували безплатний. Плюс харчовий «тормозок». А для зручності пересування окупаційна влада ОРДЛО завчасно повідомила про певне обмеження руху транспорту 17—19 вересня на не контрольованій Україною ділянці державного кордону. Митна служба окупантів категорично попередила, що безперешкодний проїзд отримають тільки виборці, а всім іншим подорожнім у цей період порадили утриматися від намірів перетнути кордон.

Певна річ, вояжу до РФ і самому процесу голосування передувала потужна пропагандистська кампанія. Власників російських паспортів та всіх інших жителів окупованих територій тривалий час переконували, що участь у виборах до парламенту сусідньої, але зовсім іншої держави стане ще одним дуже важливим кроком на шляху входження Донбасу до її складу.

Як заведено, з навколівиборчою риторикою владні промовці помітно переборщили, і тому з окремих патетичних висловлювань люди тепер тихцем глузують і не шкодують сарказму. Серед таких і промова керівного колабораціоніста ОРДЛО Дениса Пушиліна: «Участь жителів ДНР у виборах стала епохальною подією, що увійде до підручників новітньої історії Донбасу!»

«Щось схоже ми вже чули в Донецьку на мітингах навесні 2014 року перед антиукраїнським референдумом. Тоді теж називали його епохальним, а фактично він став, вибачте, поховальним для тисяч загиблих людей та частини регіону, що перетворилася на депресивну резервацію. Тому ці вибори якщо й увійдуть до підручників, то тільки юридичного права чи криміналістики. Бо адміністративний ресурс і тиск на потенційних виборців переходив межі здорового глузду», — розповідає житель Донецька.

Схоже, здогадуючись про не-лояльні настрої людей, представники всіх підприємств та навчальних закладів чітко поставили категоричну вимогу до підлеглих та студентів про обов'язкову участь у виборах. Усіх попередили: якщо хтось із певних причин відмовляється їхати у прикордонні села Ростовщини голосувати за думців РФ, має написати заяву і пояснення на ім'я першого керівника підприємства чи вишу. Тому донецькі власники російських паспортів цими вихідними під пильним наглядом кураторів вирушили через кордон до виборчих кабінків та урн.

До речі, ті особи, які залишилися вдома і голосували дистанційно, теж перебували під контролем організаторів дійства. Як свідчать люди, у так званих інформаційних центрах за кожним столом з комп'ютером сиділо по двоє «інструкторів». Тобто той, хто прийшов зробити вибір, наодинці з комп'ютером не залишався навіть на секунду. Тому якогось вільного волевиявлення не було передбачено.

За попередньою інформацією, участь у виборах іншої держави взяла понад 150 тисяч власників російських паспортів з ОРДЛО. Вони виконали й цю забаганку та вказівки з Кремля і проголосували. Чи стали вони, як їх довго переконували, відтепер ближчими бодай на міліметр до Росії? Навряд. У цьому могли пересвідчитися всі, хто побував на дільницях у Ростовській області. Попри російські паспорти та обіцянки інтеграції Донбасу з РФ, люди з окупованої території, як і раніше, нітрохи не відчували себе повноцінними громадянами держави, яка вміло і підступно маніпулює ними. Адже вони навіть голосували не поряд із російськими «братами». Ще чого! Для них передбачили окремі кабінки та урни з написом «Жителі ДНР» чи «Жителі ЛНР».

Триває восьмий рік цинічного використання Росією людей з окупованих територій Донбасу у власних інтересах.

Державні гарантії допомагають розвиватися

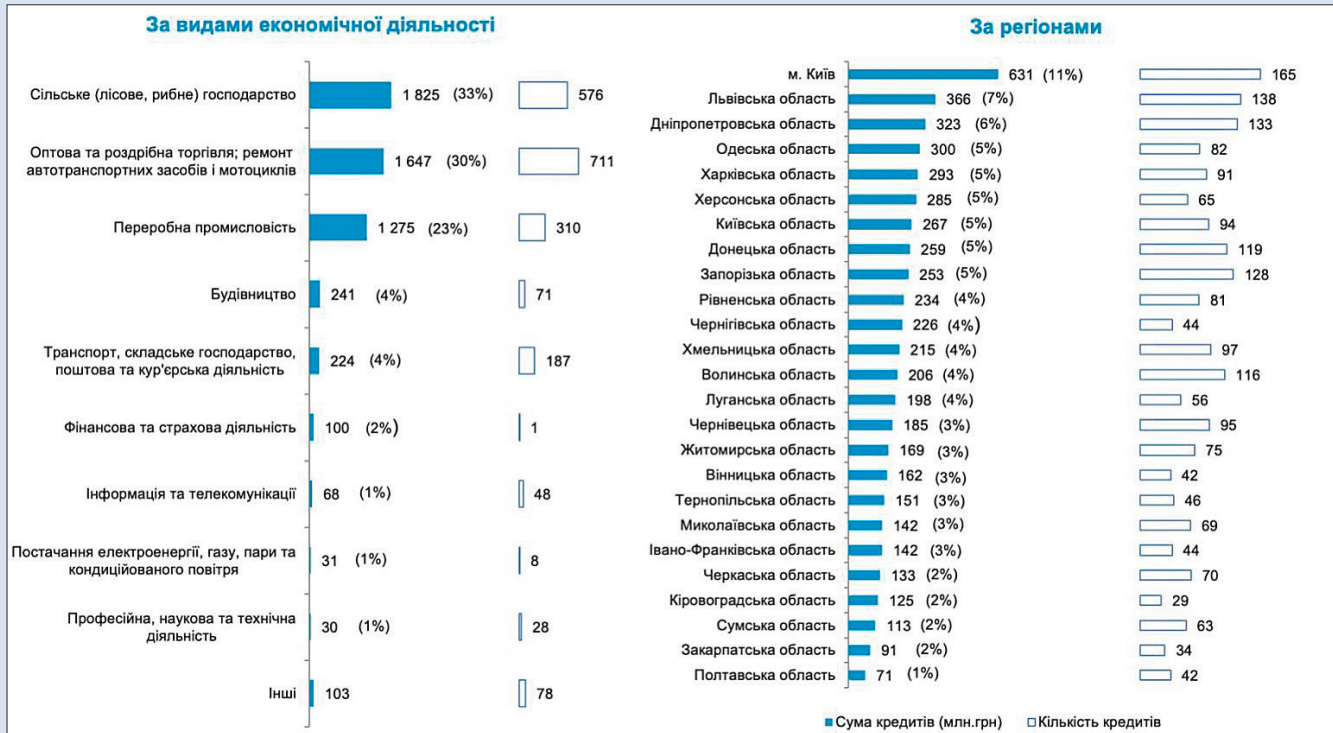
У межах підтримки мікро-, малого та середнього бізнесу в Україні через інструмент державних гарантій на портфельній основі станом на 01.09.2021 десять банків надали 2018 кредитів на загальну суму 5 мільярдів 543 мільйони гривень. Зобов'язання за основним боргом, що частково забезпечені державними гарантіями на портфельній основі, становили 2 мільярди 505 мільйонів гривень. Це 64% загального ліміту гарантій, наданих 2020 року (3 мільярди 930 мільйонів гривень).

У серпні цього року надано 98 кредитів на загальну суму 436 мільйонів гривень із часткою зобов'язань, гарантованих державою за основним боргом обсягом 189 мільйонів гривень.

За кількістю виданих кредитів лідирує АТ КБ «Приватбанк» — 948 кредитів на загальну суму 865 мільйонів гривень, що становить приблизно 92% ліміту таких гарантій, наданих цьому банку 2020 року. Другий за величиною виданих кредитів на портфельній основі АТ «Ощадбанк» — 722 кредити на загальну суму 2 мільярди 129 мільйонів гривень.

Найбільший попит програма має в Києві, де загалом видано 165 кредитів на 631 мільйон гривень. У Львівській та Дніпропетровській областях, які входять до трійки лідерів, цей показник становить 138 (366 мільйонів гривень) та 133 кредити (323 мільйонів гривень) відповідно.

За видом економічної діяльності найбільше кредитів, частково забезпечених державними гарантіями на портфельній основі, видавали в галузях оптової та роздрібної торгівлі (711), сільського господарства (576) та переробної промисловості (310), повідомляє Міністерство фінансів.

РИНОК

Від економіки споживання до економіки споживача

(Закінчення.
Початок на стор. 1)

І це, зрозуміло, не має нічого спільного з європейським підходом до цього питання.

Інвестуємо понад третину

Фахівці Інституту економіко-правових досліджень ім. В.К. Махутова Національної академії наук вирішили розрахувати згадану цифру для наших реалій. І дізналися, яку саме роль нині відіграє споживач в економіці.

Українські споживачі протягом 2020 року сплатили до державного бюджету 416 мільярдів гривень, що становить 37% усіх надходжень. Тож виявляється, що свій бюджет ми наповнили на понад третину. Це менше ніж у згаданих країнах, але все одно вагомий показник.

Директор Інституту Володимир Устименко зазначив, що фахівці звернулися до цієї тематики тому, що питання європеїзації нашої економіки, зокрема тренди захисту прав споживачів, актуальні в європейському співтоваристві, до рівня якого ми активно прагнемо. Адже в найбільшому за всю історію нашої держави договорі — Угоді про асоціацію з Євросоюзом — наголошується, що Україна зобов'язана сприяти нормативне регулювання, яке є в Євросоюзі щодо захисту прав споживачів і врегулювання відносин на споживчих ринках.

Важливе воно і з огляду на те, що із січня 2022 року в нашій країні набуде чинності закон про повну фіскалізацію. Тож не слід забувати, що саме фіскальний чек — головний документ, який може довести наявність взаємодії покупця з продавцем.

Та ще торік чимала кількість приватних підприємств, переважно представників малого й мікробізнесу, активно виступала проти цього. Своїми протестами вони намагаються впливати на владу, щоб відмовитися від цивілізованого способу торгівлі. Пояснюють тим, що для них придбати касовий апарат буцімто велике фінансове навантаження. Та якщо заглибитися в це питання, побачимо, що за сучасного розвитку технологій це зовсім не так.

Нині чимало людей сплачують за покупки навіть не банківською картою, а за допомогою електронних гаджетів. Але коли потрапляють, скажімо, на ринок, впадають товар, але не мають готівки для розрахунків, повертаються і йдуть у супермаркет або інший заклад із безготівковим розрахунком. Тож програють у такій ситуації обидва — і споживач, і продавець.

Співробітник Інституту Андрій Лига повідомив, що ґрунтувалося це дослідження на прозорому обліку реалізованих товарів і послуг. А дані для аналізу взяли з офіційних джерел, тобто сайтів державних органів — Мінфіну, Держстату, Держказначейства, ДФС, Держпродспоживслужби, а також аналізували вітчизняне та зарубіжне законодавство й наукові праці з цієї тематики.

Розрахунки не завжди прозорі

Прозорість розрахунку на ринку — одна з найбільших проблем

Фото з сайту lnews.org.ua

для українських споживачів. «У нашому законодавстві фактично визначено три основні типи розрахункових документів, визнані Мінфіном, — фіскальний чек, розрахункова квитанція та спрощена розрахункова квитанція. І лише в чеку міститься інформація, яку споживач може використати для захисту своїх прав. Решта документів не містить інформації, в кого було куплено товар і де розташовується суб'єкт господарювання, що важливо для державних органів, які захищають права споживачів», — наголосив науковець.

Щодо результатів дослідження, Андрій Лига повідомив, що частка українських споживачів у 2020 році становила 73,4% при формуванні ВВП за витратами. Це становить 3,79 трильйона гривень у грошовому еквіваленті. А частку споживачів у наповненні бюджету вираховували із частки споживачів у сплаті двох основних податків — на додану вартість та акцизного податку. Якщо брати окремо лише податки — це 47,5% від усіх, сплачених торік у нашій державі.

І якщо деякі недобросовісні представники бізнесу можуть ухилитися від сплати податків, то це не про споживача. Купуючи товар, він сплачує запропоновану ціну й навіть не замислюється, що податкове навантаження можна було б зменшити. А недобросовісний бізнес ці податки кладе до власної кишені.

Також, за даними дослідження, торік розмір тіньової економіки становив понад 30%, або в грошовому вимірі — 1,8 трильйона гривень. «І це фактично відкидає економіку України до країн з перехідною економікою, для яких цей показник становить 30—50% ВВП», — зауважив фахівець.

Виравували дослідники й розмір контрабанди, яка потрапила в нашу країну торік і яку купували споживачі, часом навіть не здогадуючись про це. У грошовому вимірі це близько 470 мільярдів гривень. До уваги не брали певні групи товарів, скажімо спирт (продукти, виготовлені з нього, споживачі купують, але в чистому вигляді його використовують переважно виробники).

«Зрозуміло, що потрапляння такої продукції на наш ринок боляче б'є по вітчизняному то-

варовиробнику. А контрабандисти не лише наживаються, а й нівелюють конкурентні переваги української продукції та підсилюють переваги іноземних виробників. Європейські держави суворо регулюють притік і відтік товарів та послуг за допомогою митниці. А в нас цей контроль міг би бути кращим», — зазначив Володимир Устименко.

Також дані дослідження засвідчують, що недобросовісний бізнес у 2020-му привласнив 134,5 мільярда гривень від несплати споживачами ПДВ (на товар роблять невеличку знижку 3—5%, а по факту продавець

ньої дослідники вираховували за стандартами ISO, які допускають кількість дефектів у продукті на рівні 4%. Купуючи контрафакт, споживач не отримує на нього необхідних документів і не може захистити свої права, зокрема щодо гарантії.

Також з'ясувалося, що непрямі й потенційні втрати українців становили близько трильйона гривень від придбання товарів, на які не розповсюджується гарантія, а також тих, які було продано без розрахункових документів із достатньою для захисту їхніх прав інформацією.

«Слід мати на увазі, що купів-

Недобросовісний бізнес у 2020-му привласнив 134,5 мільярда гривень від несплати споживачами ПДВ (на товар роблять невеличку знижку 3—5%, а по факту продавець привласнює чималі кошти) і 53,4 мільярда від несплати покупцями акцизів на безоблікові товари (споживачу продавали товар без акцизу).

привласнює чималі кошти) і 53,4 мільярда від несплати покупцями акцизів на безоблікові товари (споживачу продавали товар без акцизу). А майже 92 мільярда — це різниця між сплатою податків суб'єктами господарювання, які перебувають на спрощеній системі оподаткування, і тими підприємцями, які ведуть чесну облікову торгівлю. Тобто чесний бізнес сплатив податків майже на 100 мільярдів більше.

Втрати через необачні витрати

Персональні витрати споживачів на ринку ніколи не підраховували. Дослідники шукали й збирали цю інформацію на сайтах різних міністерств і відомств, а потім ретельно аналізували. І дійшли висновку, що у випадках харчових отруєнь через придбання неякісних продуктів кошти, які споживачі витратили на лікування у 2020 році, становили близько 0,5 мільярда гривень. Три мільярди — це збитки від пожеж через придбання неякісного обладнання чи техніки й 34 мільярди — прямі збитки від придбання контрабандної чи контрафактної продукції. Якість остан-

ня неякісних товарів і несплата споживачами ПДВ на них негативно впливає як на економіку країни загалом, так і на фінансування окремих галузей, скажімо, соціальної. Це спонукає й до перервантаження закладів охорони здоров'я. І все це — прямі втрати держави», — наголосив Володимир Устименко.

Андрій Лига додає, що в нашій державі часто можна почути, що безоблікова торгівля начебто спрощує ведення бізнесу. Проте це хибна ідеологія й пастка, в якій твердження, мовляв, має підвищуватися якість продукції, продавці мають зважати на законодавство, а споживачі мати змогу захистити свої права, стають хибними. Адже коли недобросовісний бізнес може ховатися в тіні та отримувати конкурентні переваги перед чесним, найбільше збитків зазнає саме споживач. Насправді прозорість і чесність розрахунків не ускладнює роботи бізнесу, а захищає споживача.

У конкретних цифрах дослідження доводить, що поточний економічний ефект від спрощеної системи оподаткування та безоблікової торгівлі — це лише 27 мільярдів гривень, які торік отримав держбюджет. Тоді як його

втрати від безоблікової торгівлі становили 182,7 мільярда гривень. А прямі втрати споживачів — 37,5 мільярда. Тож фактичні втрати тут майже ввосемієр більше за прибутки.

Прозорі правила функціонування економіки мають стати обов'язковими для виконання всіма вітчизняними суб'єктами господарювання. І не менш важливо, щоб цю обов'язковість було гарантовано для споживача. А це саме про використання продавцями реєстратора розрахункових операцій (РРО) — отого славногозвісного касового апарата. Хоча з розвитком цифрових технологій нині його вже може замінити навіть смартфон. А також має бути реальний контроль за обсягами продажів підприємцями їхніх товарів з боку держави. Адже саме він відокремить реальний мікробізнес від недобросовісного великого, який намагається сховатися в тіні.

Превентивний захист

Процедура невидачі фіскального чека створює можливість для приховування від органів ринкового нагляду всього ланцюга постачання. А наявність чека дає змогу без проблем ідентифікувати товар, відстежити його просування на ринок, визначити контрабанду й контрафакт. І це дуже важливий превентивний механізм для захисту прав споживачів.

За підсумками дослідження фахівці Інституту економіко-правових досліджень ім. В.К. Махутова надали пропозиції щодо розв'язання висвітлених у ньому проблем. Це передусім гарантування на законодавчому рівні прозорості споживчого ринку через закріплення обов'язкового застосування реєстратора розрахункових операцій. Також слід усунути неузгодженості в нормативно-правових актах, які стосуються різновидів розрахункових документів та інформації в них. А держава мала б забезпечити ефективну участь громадськості в нагляді за споживчим ринком і посилити контроль за інтернет-торгівлею.

А для тих, хто сумлінно використовує РРО, слід забезпечити ефективний механізм розв'язання проблемних ситуацій під час його застосування. Державні органи також мають узгодити свої системні дії в разі виявлення порушень у використанні РРО й посилити відповідальність винних за такі порушення.

Науковці також зауважили, що їхнє дослідження — лише початок роботи в напрямі досягнення балансу й порозуміння між виробником, продавцем чи надавачем послуг і споживачем.

Для цього отримані результати не лише оприлюднили, а й направили до профільних комітетів Верховної Ради, міністерств, Офісу Президента. Тобто до всіх тих, хто може сприяти позитивному вирішенню питань детінізації нашої економіки. Адже всі перемовини про співпрацю України із зарубіжними партнерами починаються і закінчуються зазвичай одним із найгостріших питань — викорінюванням корупції. А її найбільше живильне джерело — це тіньова економіка.

АПК: ЧАС ПЕРЕМІН

Як розплодити родичів гарбузових на Полтавщині

АКТУАЛЬНО. Відновити втрачені позиції в овочівництві на території центральної області можливо тільки за підтримки держави

Микола ОПАРА,
кандидат
сільськогосподарських наук,
професор Полтавського
державного аграрного
університету,
для «Урядового кур'єра»

Останнім часом у суспільстві багато уваги приділяють важливості овочів у харчуванні людини. Фахівці стверджують, що їх бажано вживати щодня не менше 400 грамів, це крім ягід і фруктів, адже вони містять значну кількість мінеральних поживних речовин, вітамінів, забезпечують наш організм енергією; придатні для виготовлення консервів, соків, соління, квашення, сушіння, що дає змогу зберігати їх тривалий час і споживати протягом року. Встановлено, що в середньому за сезон у нашій країні виробляють 144 кілограми овочів на одну особу, за норми споживання 161 кілограм. Тобто виробництво овочів треба збільшувати.

Ціни кусючі, огірки не пахучі

Полтавщина ще з радянських часів забезпечувала себе овочевою продукцією. Тоді в області працювало більше десятка спеціалізованих овочевих господарств, які дотримувалися науково-обґрунтованої сівозміни, в кожному з них була бригада з вирощування овочів. Ці господарства розташовувалися біля Полтави, Кременчука, Миргорода, Лубен, було державне замовлення на овочі. У Кременчуцькому районі був радгосп «Кременчуцький», який вирощував овочі на поливі, вони мали велику теплицю, яка забезпечувала містят свіжими огірками, помідорами, зеленими овочами в осінньозимовий і весняний періоди.

Під Полтавою розташовувалося тепличне господарство — радгосп імені Благоева, у них була сортоділниця, на якій випробовували різну палітру сортів овочевих культур. У селах працювали заготівельні пункти, де селяни могли реалізувати лишки овочів.

Традиційно стіл українців не обходиться без страв з гарбуза, але й інших овочів має бути в достатку

Були переробні цехи. Досі згадують півлітрові банки консервованих корнішонів, які викликали неабиякий апетит, а зараз завозимо їх із Херсонської та інших областей.

Тоді «Сортнасіняовоч» реалізовувала насіння високих репродукцій сільським підприємствам і населенню. Були господарства, які вирощували картоплю високих репродукцій і продавали населенню. На жаль, усе це залишилося в минулому.

Згідно зі статистикою, у 2000 році кожен полтавець спожив 129,6 кілограма овочів, у 2005 — 140,8, у 2010 — 172,2, у 2014 — 189,5 кілограма, це більше, ніж загалом по Україні.

Нині маємо змогу споживати свіжі овочі і в зимовий період. У магазинах Полтави та міст області протягом року продають огірки, помідори, зелень цибулі, кріп, петрушку. Але овочі, завезені з-за кордону, вирощені в теплиці, не мають запаху й сумнівно корисні, тому що містять нітрати та інші шкідливі домішки. Та й дорогі вони.

Чому подорожчав борщовий набір

Проаналізувавши цьогорічні ціни на овочі в області, дійшов висновку, що, порівняно з торішніми, вони ще зросли. Наприклад, кілограм моркви коштує 15 гривень, огірків — 20, помідорів — 25—30 гривень, майже на сім відсотків подорожчав кілограм цибулі.

Без перебільшення, людина, яка отримує мінімальну зарплату, пенсію, після сплати комунальних послуг не спроможеться придбати овочі навіть на борщ без м'яса. Тому що кілограм картоплі нині коштує 10 гривень, торік у цей час вона була по 6. Де їм узяти кошти на фрукти та ягоди, яких дієтологи теж радять споживати більше. Зараз на ринках за кілограм полуниці правлять 50 гривень, літрова банка малини обійдеться в 40—45 гривень, а лохина взагалі доступна лише заможним містянам. Її у нас про-

дають по 200—400 гривень за кілограм.

Площі під овочевими культурами на Полтавщині фактично на рівні 2000 року, їх у нас приблизно 26 тисяч гектарів. За останні роки споживання овочів навіть збільшилося. Проте це збільшення пояснюють скороченням чисельності населення.

Саме в розпалі сезон збирання овочів, особливо помідорів, перцю, кавунів, динь, гарбузів і картоплі. На жаль, вересень на Полтавщині почався із заморозків місцями до -3°C на ґрунті, а подекуди до 0 і -1°C в повітрі. Пошкоджені теплолюбні овочі — огірки, помідори, перці, баклажани, патисони, кабачки. Негативно вплинули вони і на баштанні культури та гарбузи. Втрачено велику кількість продукції. А це призведе до чергового підвищення цін на ці продукти.

Великою проблемою у виробництві овочів є їхній збут. Особливо страждають від цього фермери.

У сусіда не завжди краще!

У нас дивна цінова політика. Чому, коли в супермаркеті чи іншому магазині немає попиту, наприклад, на огірки, помідори чи інші овочі, не знизити ціну, адже з часом вони втрачають якість. Господар магазину каже: мені привезли по такій ціні, дешевше продавати не можу. Виникає запитання: то що краще — утилізувати ці овочі чи продати дешевше й одержати якийсь зиск?

Завозимо картоплю з Єгипту, Білорусі, моркву з Голландії, часник з Китаю. Хіба в нас на чорноземі ця продукція нижчої якості? Вирощена тут буде дешевшою.

На Полтавщині працює близько 2500 фермерів, та лише одиниці вирощують овочі. Із 32 господарств, які займаються органічним виробництвом, їх вирощують лише два.

Задля збільшення фонду споживання в перспективі необхідно урізноманітнити асортимент овочів, знизити собівартість їх виробництва, збудувати достатню базу для збереження.

Відомо, що в індивідуальному секторі вирощують основну масу овочів і картоплі. Тому в селах потрібно відновити пункти з приймання залишків овочів і картоплі від населення. Це вигідно виробнику овочів, і містяни у виграві, тому що протягом року споживатимуть якісні овочі та ще й за доступними цінами.

Необхідно відновити переробку овочів у господарствах. Такі цехи збережуть багато цінної продукції, крім того, на селі з'являться нові робочі місця. Активніше впроваджувати крапельне зрошення, а також більше вирощувати екологічно-безпечних овочів.

Достатня наявність овочево-баштанної продукції в раціоні населення є актуальним питанням сьогодення, тому необхідно приділяти увагу балансу виробництва та споживання цієї продукції в державі.

Дуже сподіваюся, що відновлене Міністерство аграрної політики та продовольства України займе активну позицію щодо подальшого розвитку цієї важливої галузі.

В органічного виробництва — великі перспективи

Роман КИРЕЙ,
«Урядовий кур'єр»

НОТАТКИ З ФОРУМУ. Розвиток органічного виробництва — один із пріоритетів у діяльності обласної влади Черкащини. Про це на регіональному форумі «Органічна Україна 2021 — Черкаси» заявив директор департаменту агропромислового розвитку облдержадміністрації Ігор Глухов. Нині в області 16 суб'єктів господарської діяльності з різних видів органічного виробництва, зокрема зернових та олійних культур, ягідництва, садівництва, бджільництва, виробництва біопрепаратів.

Цього вкрай недостатньо. Проте вже нині, наголошували під час онлайн-спілкування, ставлення українців до органічних продуктів змінюється на краще. Як і загалом ситуація з торгівлею органічними сертифікованими продуктами. Враховуючи, що в Україні рівень

споживання органічної продукції на душу населення найнижчий в Європі, учасники форуму ділилися досвідом розвитку органічного бізнесу та розповіли про можливості своїх підприємств. Предметності та професійності розмові додала участь експертів органічного сектору фахівців департаменту агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрацій, представників територіальних громад.

Чимало негараздів та перешкод і суб'єктивного, і об'єктивного характеру довелося здолати за чотири роки, приміром, керівникові фермерського господарства з Монастирища Уманського району на Черкащині Бориса Кукуніну. Однак зараз його «Золота ягода» вирощує та реалізує непогані врожаї органічних ягід. Особливо радують малина, лохина. Аби стабільно добиватися високої якості вирощуваних ягід, фермеру доводиться вра-

ховувати як технологічні, агротехнічні, так і організаційно-управлінські чинники. Та якщо проблеми з транспортуванням, добром кваліфікованих працівників, доглядом та захистом рослин від шкідників поступово вирішуються, то з реалізацією вирощеної ситуація складніша. А все це впливає на кінцевий результат. Проте настрої у фермера оптимістичні, органічне виробництво, на його думку, має великі перспективи.

Своїм баченням проблем та їхнього розв'язання поділилися генеральний директор ТОВ «НВЦ «Черкасибіозахист» з Черкаського району Сергій Зубачов, керівник ФОП із Золотоніського району Ярослав Фатенко та начальник відділу якості ТОВ «Агрофірма Поле» з Черкас Богдана Лісняк. Координатор органічного компонента швейцарсько-української програми «Розвиток торгівлі з вищою доданою вартістю в ор-

ганічному та молочному секторах України» Наталія Прокопчук продемонструвала презентацію про органічне харчування у школах та дитячих садочках у різних країнах. Інформація щодо вимог до органічного виробництва та обігу органічної продукції, її сертифікації, яку озвучила фахівець із сертифікації ТОВ «Органік Стандарт» Олена Манзюк, була корисною всім учасникам форуму. Як і відомості про найновіші мікробні й ферментні препарати для сільського господарства, які випускає український виробник компанія «БТУ-Центр».

За підсумками форуму передбачено й надалі проводити інформаційно-роз'яснювальну кампанію як серед агровиробників, жителів області щодо переваг виробництва органічної продукції, так і серед споживачів щодо підвищення культури споживання якісної продукції з метою формування та розви-

тку ринку органічної продукції на Черкащині.

За оцінками президента громадської спілки «Органічна Україна» Олени Корогод, оприлюдненими в ЗМІ, ринок органічної продукції в найближчі роки зростатиме. Оптимізму додає зокрема зростаючий попит на органічну продукцію в Україні. За даними дослідження минулого року, 70% споживачів готові купувати органічну продукцію, головне — знайти й розпізнати її. Чимало важить і зростаючий попит на експорт — розвинуті країни споживають дедалі більше органічної продукції — від 10 до 20% на рік, а органічний імпорт з України займає непогані позиції. Важливий і зростаючий попит на органічні землі — європейський зелений курс офіційно зафіксував необхідність збільшення до 2030 року площ органічних земель до 25%. До того ж і попит на здорове довікл-

ля зростає, враховуючи і біорізноманіття, і клімат, і біологізацію сільського господарства загалом.

Стимулювання розвитку органічного сільськогосподарського виробництва, на думку учасників форуму, не вимагає залучення в цю сферу надзвичайно великих інвестицій, а цілком реально досягти високого рівня розвитку органічного виробництва правильною організацією консультативної підтримки, розробленням чіткої нормативно-правової бази, підтримкою на державному та регіональному рівнях та орієнтацією політики уряду на стимулювання попиту. Також на основі аналізу досвіду провідних країн з'ясовано, що ефективності державного регулювання неможливо досягти без трьох компонентів: економічної політики, дієвої нормативно-правової бази, яка вже фактично створена, та чіткої екологічної стратегії розвитку.

ДИСКУСІЙНА ТРИБУНА

Екологічна політика України в роки незалежності: досягнення та перспективи

ФАХОВИЙ ПОГЛЯД. *Зміни відображалися й у відповідних нормативно-правових актах, які визначають засади природоохоронної політики*

Яна ПАВКО,

кандидат юридичних наук,
юрист-міжнародник, старший
науковий співробітник відділу
міжнародного права та
порівняльного правознавства
Інституту держави і права
ім. В.М. Корецького НАН України,
для «Урядового кур'єра»

Україна відзначила 30-річчя Незалежності. За цей час пройдено тернистий шлях становлення та розвитку, але вдалося досягти значних здобутків і зміцнити свій авторитет на міжнародній арені. Зауважимо, що охорона навколишнього середовища завжди була, є і залишається одним із пріоритетних напрямів як внутрішньої, так і зовнішньої політики нашої держави, від забезпечення реалізації якої залежить не лише нинішнє, а й майбутнє наступних поколінь. За 30 років українська екологічна політика зазнала вагомих трансформаційних змін, оскільки часто змінювався вектор її розвитку у зв'язку з появою нових викликів і завдань. Безумовно, такі зміни відображалися й у відповідних нормативно-правових актах, які визначають засади природоохоронної політики України.

Найважливіше в Конституції

Доцільно зазначити, що Конституція України, ухвалена 28 червня 1996 року, є правовим фундаментом для формування та здійснення сучасної екологічної політики. За ініціативи директора Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, академіка НАН України Ю. Шемшученка як одного з розробників Конституції незалежної України було внесено важливі положення екологічного спрямування. Насамперед ідеться про встановлення особливого режиму права власності на природні ресурси (ст. 13) та закріплення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля та вільний доступ до екологічної інформації (ст. 50). У свою чергу, спираючись на міжнародно-правову практику, внесення екологічних прав до Розділу II Конституції, який має назву «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина», дало змогу підтвердити на найвищому рівні еколого-правовий статус людини в Україні. Незважаючи на певну критику конституційних положень, пов'язаних з охороною навколишнього середовища у зв'язку з їх антропоцентричним характером, Основний Закон всетаки відображає європейське бачення моделі взаємовідносин держави, людини і природи. Але деякі науковці вважають, що реалії сьогодення вимагають закріплення в Конституції України пріоритетності природоохоронної політики та необхідності впровадження стратегії сталого розвитку. У цьому контексті доречно нагадати слова Президента НАН України А. Загороднього, що альтернативи сталому розвитку немає — і будь-який інший шлях призведе до глобальної екологічної катастрофи. На жаль, серед документів, спрямованих на реалізацію цілей сталого розвитку в Україні, можна назвати лише Указ Президента від 30 вересня 2019 ро-

фото з сайту sdgs-news.com

ку №722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».

Законодавча база

На 90-ті роки ХХ ст. припадає період потужної законотворчої роботи за участю провідних українських учених, у результаті якої було ухвалено нормативно-правові акти, більшість з яких чинні на сьогоднішній день. До них належать закони: «Про навколишнє природне середовище» (1991 р.), «Про природно-заповідний фонд України» (1992 р.), «Про охорону атмосферного повітря» (1992 р.), «Про тваринний світ» (1993 р.) (замінив Закон України «Про тваринний світ» 2001 р.), «Про екологічну експертизу» (1995 р.) (замінив Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» 2017 р.), а також Кодекс України про надра (1994 р.), Лісовий кодекс (1994 р.), Водний кодекс (1995 р.) та ін.

Безумовно, проведення екологічної політики залежить від розробленої виваженої стратегії, яка визначає основні завдання, проблеми та шляхи їх подолання. За 30-річчя було ухвалено чимало стратегій, які завжди ставали предметом для дискусій. Слід зауважити, що ЗУ «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року містить комплексний і системний європейський підхід до реформування природоохоронної галузі. Ця стратегія підтвердила, що з метою наближення до потужної сучасної системної екологічної політики, яку здійснюють у державах-членах ЄС, Україна має впровадити екосистемний підхід у галузеву політику та удосконалити систему інтегрованого екологічного управління.

У червні 2021 року під час виступу на Всеукраїнському форумі «Україна 30. Екологія» Президент В. Зеленський ініціював проєкт «Зелена країна» для захисту довкілля і природних ресурсів держави та окреслив її головні напрями природоохоронної політики в сучасних умовах. По-перше, це та-

ке реформування галузі надрокористування, щоб подолати в ній корупцію та незаконний видобуток корисних копалин. Зокрема, цього року Верховна Рада ухвалила поки тільки в першому читанні проєкт закону №4187 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підтримки розвитку вітчизняних галузей надрокористування», який повинен легалізувати відносини у сфері користування надрами. Крім того, з 2020 року триває робота над розробкою нового Кодексу про надра, який має імплементувати положення Директиви №94/22/ЄС від 30 травня 1994 року та інше законодавство ЄС на виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Необхідно зазначити, що ВРУ криміналізувала відповідальність за незаконне видобування корисних копалин шляхом ухвалення 15 липня 2021 року ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за незаконне видобування корисних копалин».

По-друге, варто приділити особливу увагу охороні та збереженню водних ресурсів. З метою впровадження сталого управління водними ресурсами в червні цього року було оприлюднено проєкт Стратегії розвитку водної політики України як рамкового документа, який формує модель водного сектору нашої держави. Підписавши Угоду про асоціацію з ЄС, Україна взяла на себе зобов'язання виконати положення Водної рамкової директиви (Директива №2000/60/ЄС від 23 жовтня 2000 року).

Перетворення Чорнобильської зони відчуження на привабливий туристичний об'єкт є актуальним питанням сучасної екологічної політики. Зокрема, 10 липня 2019 року було ухвалено Указ Президента України №512/2019 «Про деякі питання розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи», спрямований на відродження таких територій і створення умов для використання їх туристичного потенціалу.

Глобалізація і кліматична дипломатія

З кожним роком дедалі більше уваги прикуто до глобальних проблем людства, серед яких чільне місце посідає і проблема зміни клімату. У свою чергу, глобальне потепління сприяло активізації кліматичної дипломатії, учасником якої, безумовно, є Україна. Про це свідчить її активна позиція на міжнародних заходах, присвячених протидії кліматичним змінам, та участь в Рамковій конвенції ООН про зміну клімату (РКЗК ООН) від 9 травня 1992 року та Паризькій угоді від 12 грудня 2015 року, яка прийшла на заміну Кіотському протоколу. Останніми роками кліматична політика стала надзвичайно важливою складовою української екологічної політики загалом. Крім того, боротьба зі зміною клімату один із головних природоохоронних напрямів в межах євроінтеграційного курсу. Виконання положень Паризької угоди, гармонізація екологічного законодавства із законодавством ЄС та участь в Європейській зеленій угоді — ось ті питання, що перебувають на порядку денному. 30 липня 2021 року уряд затвердив нову амбітну й цілком досяжну кліматичну мету — скорочення викидів парникових газів до рівня 35% у порівнянні з 1990 роком. 4 серпня Україна подала схвалений Другий Національно визначений внесок до Паризької угоди до Секретаріату РКЗК ООН, який вона планує представити на 26-й Конференції сторін РКЗК ООН, що відбудеться в листопаді 2021 року в м. Глазго (Шотландія). Скорочення викидів парникових газів і розвиток енергоефективної промисловості — запорука успішного євроінтеграційного курсу України. У перспективі наша держава прагне реформувати систему екологічних фінансів і створити Український кліматичний фонд. У березні 2021 року було представлено проєкт Розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року», а 30 серпня уряд розпочав

підготовку дорожньої карти заходів у сфері зміни клімату. Крім того, 1 січня 2021 року набрав чинності ЗУ «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів», який встановив нову систему контролю викидів та їх обмеження.

Екологія на контролі

Наступними важливими напрямками української природоохоронної політики є проведення реформи державного екологічного контролю, збереження та охорона лісів і боротьба з промисловим забрудненням. Зауважимо, що десятиліттями не переглядалося законодавство, яке регулювало питання здійснення екологічного контролю. Так, 15 липня 2021 року було ухвалено в першому читанні проєкт Закону №3091 «Про державний екологічний контроль», який має підвищити ефективність екологічного контролю, що стане потужним стимулом до модернізації промисловості та екологізації виробництва. Щодо лісів, то вони сприяють сповільненню темпів глобального потепління і виконують водорегулюючі, протиерозійні та кліматоутворюючі функції. Це, у свою чергу, підтверджує необхідність їх додаткової охорони. У жовтні 2020 року було оприлюднено проєкт Державної стратегії управління лісами України до 2035 року, а 15 липня 2021 року прийнято за основу проєкт Закону №5650 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо збереження лісів», спрямований на ідентифікацію та збереження самостійних лісів. На жаль, проєкт Закону №4167 «Про запобігання, зменшення та контроль забруднення, що виникає в результаті промислової діяльності» було відхилено і відправлено на доопрацювання, оскільки існує ймовірність, що введення нових жорстких екологічних вимог може призвести до закриття значної частини промислових підприємств в Україні. Як зазначає голова комітету ВРУ з питань екологічної політики та природокористування О. Бондаренко, саме законопроєкти №3091, №4167 та №4461 (проєкт Закону «Про території Смарагдової мережі») інтеграційного спрямування визначають засади існування нашої країни на багато років вперед. Від їх ухвалення залежить якість питної води та повітря для нинішніх і майбутніх поколінь.

Так, за роки незалежності Україна змогла обрати правильний шлях свого розвитку — євроінтеграційний, який вплинув на формування її екологічної політики. Незважаючи на іноді не досить вдалі спроби реформування природоохоронної галузі, українська влада зробила потужний крок уперед для збереження та охорони навколишнього середовища. Створення сучасної правової системи захисту довкілля, яка б відповідала європейським екологічним стандартам, є головним довготривалим завданням для України. Не випадково на Саміті перших леді й джентльменів, який відбувся 23 серпня у Києві, перша леді нашої держави Олена Зеленська звернула увагу, що раніше предметом для дискусій були зачіски та вбрання дружин глав держав, а зараз це екологічні та гуманітарні проблеми.

ЗВУЧИТЬ ГОРДО!

Від нитки до готового виробу

ДОСЯГНЕННЯ. За співвідношенням ціна-якість бронезилети «Корсар» українського ТОВ НВП «Темп-3000» не лише конкурентні у світі, а й дають фору багатьом іноземним аналогам

Олександр КРЮЧКОВ,
«Урядовий кур'єр»
(фото надав автор)

На цьогорічній виставці «Зброя та безпека 2021» до павільйону ТОВ НВП «Темп-3000» підійшов уже не молодий чоловік з паличкою. Засновнику підприємства та колишньому директору (нині — консультанту) Юрію Євтушенку він міцно потис руку і подякував за «Корсар», який у 2014 році врятував йому життя. «Точніше не сам бронезилет, — сказав ветеран АТО, — а система швидкого скидання його: одного дня я з побратимами потрапив під російський артобстріл. Військові знають, що від снарядів не убереже ніякий бронезилет. Хіба що у глибокому бліндажі можна заховатися. У нас останнього не було, тож потрібно було швидко покинути позицію. Я смикнув за кільце на жилеті, і коли він розлетівся на друзки, рвонув у лісопосадку, що була в кількох десятках метрів. Дорогою отримав, щоправда, поранення, але залишився живим. А побратими, які броню не скинули (а це зайві 14 кілограмів на плечах — О.К.), до схованки не добігли».

Двадцять п'ять годин на добу

— Мені приємно було чути слова подяки від фронтівця, — згадує зустріч на виставці Юрій Вікторович, — бо наше підприємство якраз і працює для того, щоб наші воїки були захищені від поранень на передовій (насамперед), а також дбає (наскільки це можливо) про створення зручностей для солдатів у разі користування нашими засобами індивідуального бронезахисту. І скажу відверто, робимо це успішно: «Темп-3000» не отримав з фронту жодної реклаमाції на «Корсари», які ми виготовили та відправили на передову в 2014—2015 роках. А це — 280 тисяч комплектів! Значить, не даремно працювали по 25 годин на добу наші виробники у Ворзелі Бучанського та Богуславі Бухарського районів на Київщині.

Так і познайомилися. 59-річний уродженець міста Ірпеня, технолог за освітою, Юрій Євтушенко одразу викликав у мене симпа-

тію та повагу. По-перше, чоловік з 1987 року займається дуже потрібною для армії, а отже, й для безпеки держави та українського народу справою. По-друге, він створив високотехнологічне підприємство, яке не має рівних не лише в Україні, а й за кордоном (за винятком деяких держав). Але там подібна технологія виробництва засобів бронезахисту дуже дорога.

Звісно, пан Євтушенко скористався винаходом групи науковців Інституту матеріалознавства та зварювання ім. Є.О. Патона. Але його заслуга в цій справі полягає в тому, що всі розробки вчених вдалося реалізувати на практиці. При цьому отримати легкий, твердий та міцний керамічний матеріал, який став основним під час виготовлення бронезахисту для радянських солдатів в Афганістані.

— Це була моя перша зустріч із балістикою найвищого ґатунку, — в голосі Юрія Вікторовича звучить гордість. — Отримана нами «спечена кераміка» дає змо-

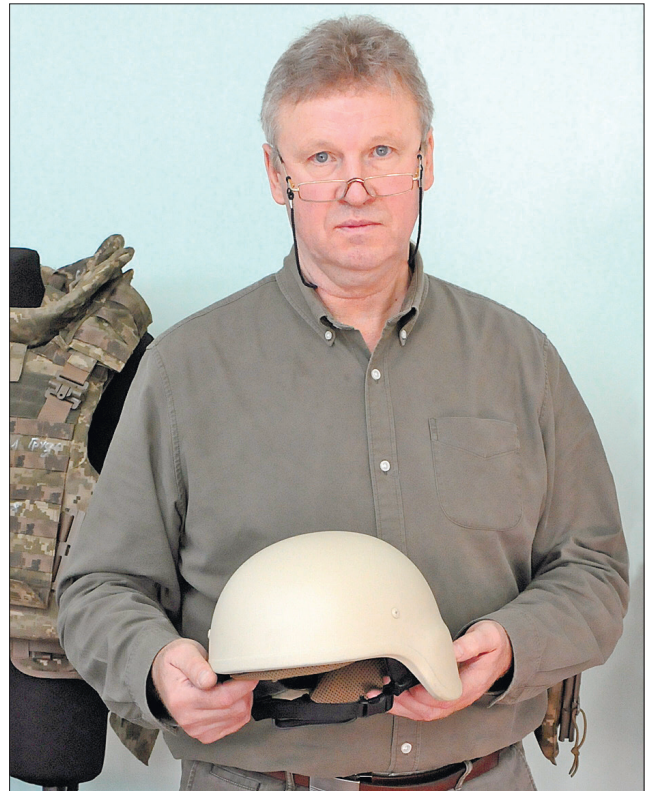
ли, на жаль, військові склади ЗСУ, на яких зберігалися наші бронезилети. Протестувавши їх, ворог одягнув у наші «Корсари» своїх бойовиків.

Обшиваємо чужих вояків

Напередодні російсько-української війни досить дивною була ситуація із бронезахистом у нашої армії: тодішнє керівництво держави та ЗСУ вважало, що ні з ким воювати Україна не збирається, тож бронезилети нашим воякам не потрібні. Відтак ТОВ НВП «Темп-3000» обшивав та забезпечував шоломами не Збройні сили України. До 1994 року, до речі, продукцію підприємства відправляли навіть до Росії. Юрію Вікторовичу, який уже був відомий на той час (створив перший на теренах СРСР армійний шолом), запропонували переїхати назавжди до сусідньої країни і там працювати за великі гроші на заводі, який він мав створити.

коли в Києві вирував Майдан (якраз перебував в Уганді, де проводив випробування наших бронезилетів), побачив сюжет у новинах: досі пам'ятаю відео (облетіло багато не лише африканських країн), на якому молодий майданівець біг вулицею Інститутською, закриваючись від куль алюмінієвим щитом. Жаклива картинка, адже я добре знав, що такий щит не захистить протестувальника. Тим паче від пострілів снайпера. Тоді я швиденько закінчив свої справи в Уганді й полетів додому.

Через стрімкий перебіг подій в країні Юрій Євтушенко нечув, як на Донбасі запалав вогонь. Чоловік і сьогодні переконаний, що якби наступ регулярних російських військ не зупинили погано обмундировані і погано озброєні добровольці, Путін захопив би не лише частину Луганської та Донецької областей, а й половину України. Російський президент просто не чекав на такий народний опір агресору. Він ду-

Для Юрія Євтушенка виробництво засобів індивідуального бронезахисту — це не лише робота, а хобі та потреба

У такому ворзельському комплекті можна виконувати складні бойові завдання

гу утримувати в наших бронезилетах шостий клас захисту. Досягнути цього можна і за рахунок використання сталевих пластин. Але такий бронезилет боєць не зможе довго носити, бо він буде дуже важким та дорогим. До речі, бронепластили нинішніх «Корсарів» виготовлено зі спеченого карбіду кремнію та титану українського походження. Це величезний плюс! Крім того, в їхній ефективності переконалися солдати армії агресора: під Львовим росіяни захопи-

ли, на жаль, військові склади ЗСУ, на яких зберігалися наші бронезилети. Протестувавши їх, ворог одягнув у наші «Корсари» своїх бойовиків.

Про це дбають працівники ТОВ НВП «Темп-3000», як-ось цей робітник, котрий випускає бронепластили

мав, що «руський мір» підтримує якщо не вся Україна, то південь, схід та центр точно. Юрій Вікторович зібрався в 2014-му на фронт, але його переконали, що він потрібен більше у Ворзелі.

— І через деякий час ми почали випускати до 15 тисяч бронезилетів на добу, — очі в чоловіка знову засвітилися. — До речі, на початку нашому підприємству дуже допомогли партнери з-за кордону: бронениткою — один з концернів у Німеччині, сталлю — завод зі Швеції.

Ще й за пільговими цінами. Бо за кордоном добре розуміли, що у пограбованій Україні, на яку напала озброєна до зубів Росія, немає грошей, аби оплатити товар за комерційними цінами. Крім того, шведський сталеплавильний завод продав нам увесь свій річний запас продукції. Чого не скажеш, на жаль, про сприяння роботі нашого підприємства в Україні: ще на початку війни ми постачали ЗСУ бронезилети та шоломи, а в 2017 році замовлення на підприємство перестали

надходити. 2018-го, щоправда, ще відправили до війська 20 тисяч комплектів. Залишилося зовсім припинилися. За моєю інформацією, на складах Міністерства оборони сьогодні зовсім немає «Корсарів», а шоломів нараховується аж... 30 штук.

Тож підприємство знову почало працювати на закордон, хоча роботи і вдома у нього могло бути багато: бронезилет повинен служити лише 5 років. Отже, випущені в 2014—2016 роках засоби захисту в армії повинні були вже списати. Але, за словами пана Євтушенка, цього не зробили.

— Звісно, пошиті нами «Корсари» з унікального матеріалу, арамід, можуть служити і довше. Але через 5 років вони все одно мають проходити в нас перекомплектацію: утилізацію верхнього чохла, обстеження м'яких балістичних пакетів, обов'язкове «підсилення» на 20%, перегляд бронесталі, кераміки, металевих пластин, проведення додаткових випробувань тощо. Лише після цього засобам захисту продовжують терміни використання. Коли у бронезилет потрапила куля чи осколок снаряду, його обов'язково потрібно спи-

Бійці на фронті мають дякувати за свою броню цим жінкам, які працюють у Богуславі, шиючи жилети. Через їхні швейні машини проходять кілометри броненитки

ЗВУЧИТЬ ГОРДО!

сувати як такий, що виконав свою функцію. У ЗСУ цього, на жаль, не роблять.

Десять пострілів — не вбили!

Але і з цим ще можна якось миритися. Віктора Євтушенка та команду його одноподумців сьогодні найбільше турбує нерозуміння з боку деяких військових чиновників важливості роботи підприємств оборонного комплексу.

— Крім того, що за останні три роки Міноборони нам нічого не замовляє, — чоловік робить наголос на кожному слові, — так його підрозділ — Головне управління розвитку та супроводження матеріального забезпечення Збройних сил України (ГУР СМЗ ЗСУ) — незрозуміло чому ще й знизило вимоги до бронезахисту, які існували з 2001—2002 років (ці вимоги написані кров'ю на війні в Іраку, де американці випробовували український «Корсар-МЗ»). До 2016 року розробкою, виробництвом (у тому числі засобів бронезахисту) займався ЦНДІ озброєння та військової техніки ЗСУ (ЦНДІ ОВТ ЗСУ), на якому працювали науковці, фахівці з озброєння зі стажем. Окрім того, на таких, як наше, підприємствах існувала військова прийомка, яку проводили техфахівці високого класу. Сьогодні роботу ЦНДІ ОВТ ЗСУ виконує ГУР СМЗ ЗСУ. Нами керують колишні мільйонери, працівники пенітенціарної системи, прокурор, спеціаліст із продовольства. Усі — на посадах, при погонах з великими зірками та зарплатами до 40 тисяч гривень, але без профільної освіти. Мені вони зізналися, що нічого не розуміють у бронезахисній тематіці, але за майже п'ять років роботи ці керівники могли б освоїти хоча б ази. Зрештою, приїхали б у Ворзель і

ознайомилися з роботою підприємства. І я б їм у цьому допоміг.

Не їдуть! Натомість зривають закупки, бо не можуть висунути свої вимоги до бронжилетів та шоломів. Окрім того, мені дивно, чому в ГУР СМЗ ЗСУ не вимагають сьогодні, наприклад, креслень виробів, що випускаються, документацію. Будь-хто тепер може клепати засоби захисту! Це найстрашніше, бо йдеться про захист наших воїнів на фронті.

— Фахівці з ГУР СМЗ ЗСУ заявили мені, що системи швидкого скидання бронжилетів сьогодні теж не потрібні на фронті! — видно було, що Юрій Вікторович почав сердитися. — А скасування вимоги щодо вогнестійкості матеріалів мене взагалі обурила. В 2016 році ми вперше в Україні розробили недорогі тканини, які використовують для пошиття комбінезонів для танкістів, бійців механізованих підрозділів. Цей одяг упродовж 3—7 секунд витримує температуру до 1000 градусів (часу, за який екіпаж повинен покинути танк чи БТР, що палає). Він урятував не одне життя на фронті. Тому ми й надалі використовуємо цю тканину під час пошиття комбінезонів.

На закінчення нашої розмови пан Євтушенко показав мені шолом, посичений пострілами. Десять влучень я нарахував у ньому. Шолом, витримавши усі випробування, не розсипався та не пробився. Так і ТОВ НВП «Темп-3000»: йому дехто намагається перешкоджати в роботі (на підприємстві навіть знають, хто хоче прибрати серйозного українського конкурента з ринку засобів індивідуального бронезахисту). Але колектив твердо стоїть на своїх виробничих позиціях. Як і українські бійці на фронті в його «Корсарах» та шоломах!

Важливим елементом бронезахисту війна є шолом. У Ворзелі їх виробництво поставлено на конвеєр

ДОКУМЕНТИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про делегацію України для участі у роботі 76-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН

1. Утворити делегацію України для участі у роботі 76-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН (м.Нью-Йорк, Сполучені Штати Америки) в такому складі:
КУЛЕБА Дмитро Іванович — Міністр закордонних справ України, глава делегації
КИСЛИЦЯ Сергій Олегович — Постійний представник України при Організації Об'єднаних Націй, заступник глави делегації
ДЖАПАРОВА Еміне Айяровна — перший заступник Міністра закордонних справ України, член делегації
МЕРЕЖКО Олександр Олександрович — голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва, член делегації (за згодою)
СИБІГА Андрій Іванович — Заступник Керівника Офісу Президента України, член делегації
ЧУБАРОВ Рефат Абдурахманович — Голова Меджлісу кримськотатарського народу, член делегації (за згодою)
ГІАЙОВИШИН Христина Олегівна — завідувач відділу багатостороннього співробітництва Директорату з питань зовнішньої політики та стратегічного партнерства Офісу Президента України, заступник члена делегації
КОРИНЕВИЧ Антон Олександрович — Постійний Представник Президента України в Автономній Республіці Крим, заступник члена делегації
МАРТИНА Діна Гарієвна — заступник директора — начальник відділу Департаменту міжнародних організацій Міністерства закордонних справ України, заступник члена делегації
ЯРЕМЕНКО Ігор Олександрович — заступник Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України з питань європейської інтеграції, заступник члена делегації.
Дозволити главі делегації залучати для забезпечення роботи делегації радників, експертів і технічних працівників.
2. Затвердити Директиви делегації України на 76-ту сесію Генеральної Асамблеї ООН (додаються, таємно).

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 8 вересня 2021 р. № 1051-р
Київ

Про звільнення Коваленка Т. В. з посади заступника Міністра з питань стратегічних галузей промисловості України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Звільнити Коваленка Тараса Васильовича з посади заступника Міністра з питань стратегічних галузей промисловості України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації за власним бажанням.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 8 вересня 2021 р. № 1052-р
Київ

Про призначення Слободяна Р. О. Головою Державної інспекції енергетичного нагляду України

Призначити Слободяна Руслана Олександровича Головою Державної інспекції енергетичного нагляду України з дати початку фактичного виконання ним посадових обов'язків строком на п'ять років з оплатою праці відповідно до законодавства, встановивши випробування строком на один місяць.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 8 вересня 2021 р. № 1073-р
Київ

Про погодження тимчасового покладення виконання обов'язків директора приватного акціонерного товариства «Український інститут із проектування і розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури «Діпрозв'язок» на Каплуненка С. В.

Погодитися з пропозицією Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації щодо тимчасового покладення виконання обов'язків директора приватного акціонерного товариства «Український інститут із проектування і розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури «Діпрозв'язок» на першого заступника директора зазначеного товариства Каплуненка Станіслава Васильовича.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 13 вересня 2021 р. № 1079-р
Київ

Про звільнення Теленика С. С. з посади заступника Міністра економіки України

Звільнити Теленика Сергія Сергійовича з посади заступника Міністра економіки України відповідно до абзацу першого частини другої статті 9 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади».

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 13 вересня 2021 р. № 1080-р
Київ

Про звільнення Прокопчука Є. О. з посади Голови Державної служби України з безпеки на транспорті

Звільнити Прокопчука Єгора Олександровича, призначеного за контрактом про проходження державної служби на період дії карантину, установленого з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, з посади Голови Державної служби України з безпеки на транспорті 15 вересня 2021 р. за власним бажанням.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 13 вересня 2021 р. № 1081-р
Київ

Про звільнення Кузькіна Є. Ю. з посади першого заступника Голови Державного агентства автомобільних доріг України

Звільнити Кузькіна Євгена Юрійовича з посади першого заступника Голови Державного агентства автомобільних доріг України у зв'язку з переходом на іншу роботу.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 13 вересня 2021 р. № 1082-р
Київ

Про призначення Кузькіна Є. Ю. Головою Державного агентства автомобільних доріг України

Призначити Кузькіна Євгена Юрійовича Головою Державного агентства автомобільних доріг України з дати початку фактичного виконання ним посадових обов'язків до 19 травня 2022 р. з оплатою праці відповідно до законодавства.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 13 вересня 2021 р. № 1083-р
Київ

Про тимчасове покладення виконання обов'язків Голови Державної служби України з безпеки на транспорті на Лагуніна М. С.

Покласти тимчасово з 16 вересня 2021 р. до призначення в установленому порядку Голови Державної служби України з безпеки на транспорті виконання обов'язків Голови Державної служби України з безпеки на транспорті на заступника Голови зазначеної Служби Лагуніна Микиту Сергійовича.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 15 вересня 2021 р. № 1090-р
Київ

Про звільнення Іващенко В. В. з посади першого заступника Міністра з питань стратегічних галузей промисловості України

Звільнити Іващенко Валерія Володимировича з посади першого заступника Міністра з питань стратегічних галузей промисловості України за власним бажанням.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 15 вересня 2021 р. № 1091-р
Київ

Про звільнення Фоменко С. В. з посади заступника Міністра культури та інформаційної політики України з питань європейської інтеграції

Звільнити Фоменко Світлану Валеріївну з посади заступника Міністра культури та інформаційної політики України з питань європейської інтеграції відповідно до абзацу першого частини другої статті 9 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади».

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 15 вересня 2021 р. № 1092-р
Київ

Про звільнення Солодченка С. В. з посади першого заступника Голови Державної фіскальної служби України

Звільнити Солодченка Сергія Вікторовича з посади першого заступника Голови Державної фіскальної служби України за власним бажанням.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

ДОКУМЕНТИ

Силами України та іншими складовими сил оборони з урахуванням принципів і стандартів НАТО.

Заходи:

5.5.1. Набуття спроможностей системою управління розвідкою Збройних Сил України у трирівневій вертикалі керівництва.

5.5.2. Удосконалення системи підготовки особового складу суб'єктів системи воєнної розвідки до виконання завдань за призначенням з урахуванням принципів і стандартів НАТО.

5.5.3. Реалізація наявних та створення нових спроможностей військових частин (підрозділів) розвідки Збройних Сил України.

5.5.4. Автоматизація процесів збору і обробки розвідувальних відомостей (даних) та управління силами і засобами розвідки з урахуванням принципів і стандартів НАТО.

5.5.5. Забезпечення військових частин (підрозділів) розвідки Збройних Сил України новітніми (модернізованими) технічними засобами розвідки.

Завдання 5.6. Досягнення спроможностей щодо ведення протидієвства в кіберпросторі, створення системи кібероборони.

Очікуваний результат — використання силами оборони кіберпростору та створення системи кібероборони забезпечують запобігання виникненню воєнного конфлікту та загрози з використанням кіберпростору, підготовку та ведення кібероборони.

Заходи:

5.6.1. Розвиток спроможностей щодо ведення протидієвства в інформаційному просторі (включаючи кіберпростір) Збройними Силами України та іншими складовими сил оборони.

5.6.2. Створення системи кібероборони як основного засобу стримування та відбиття воєнної агресії в кіберпросторі.

5.6.3. Створення та розвиток у складі Збройних Сил України необхідних військових організаційних структур для дій у кіберпросторі, їх комплектування, підготовка та всебічне забезпечення.

5.6.4. Створення системи управління підготовкою та веденням кібероборони, її інтеграція в системи управління (керівництва) обороною держави та забезпеченням кібербезпеки, включаючи створення в системі Міністерства оборони України ситуаційного центру кібербезпеки.

5.6.5. Розвиток спроможностей системи захисту інформації та кіберзахисту в інформаційно-телекомунікаційних системах Міністерства оборони України та Збройних Сил України.

5.6.6. Нормативне визначення та включення до системи операцій Збройних Сил України сучасних форм і способів дій військ (сил) у кіберпросторі та через кіберпростір, ведення ними кібероборони.

5.6.7. Упровадження сучасних апаратно-програмних комплексів кібербезпеки, засобів з кіберзахисту, інших систем (зразків) кіберзброї у Збройних Силах України та інших складових сил оборони.

5.6.8. Розвиток спроможностей сил оборони щодо забезпечення кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури держави в умовах надзвичайного і воєнного стану.

5.6.9. Розширення військової співпраці з НАТО щодо забезпечення безпеки кіберпростору та спільних дій у кіберпросторі.

Завдання 5.7. Реформування Військової служби правопорядку у Збройних Силах України у Військову поліцію.

Очікуваний результат — створено Військову поліцію, здатну виконувати завдання з підтримання правопорядку в системі Міністерства оборони України.

Заходи:

5.7.1. Розвиток спроможностей слідчих підрозділів та підрозділів оперативно-розшукових заходів Військової поліції.

5.7.2. Розвиток спроможностей органів управління Військової поліції із забезпечення правопорядку та антитерористичного забезпечення на потенційно небезпечних об'єктах у системі Міністерства оборони України.

5.7.3. Досягнення сумісності Військової поліції з відповідними структурами держав — членів НАТО.

Реалізація визначених завдань і заходів забезпечить розвиток сил оборони до кінця 2025 року та визначить напрями подальшого розвитку.

Розподіл відповідальності між складовими сил оборони в рамках реалізації стратегічних цілей та завдань розвитку сил оборони деталізується в Матриці основних спроможностей сил оборони (додаток 3).

Управління розвитком сил оборони

5.1. Управління процесом планування і реалізації цілей, завдань та заходів розвитку спроможностей Збройних Сил України та інших складових сил оборони покладатиметься на керівників центральних органів виконавчої влади, інших державних органів. Для підготовки рекомендацій та проведення фахових консультацій щодо планування і реалізації цілей, завдань та заходів розвитку спроможностей за рішенням керівника центрального органу виконавчої влади, іншого державного органу можуть утворюватися постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи. Такі органи залучаються до розгляду питань, пов'язаних із:

визначенням (уточненням) шляхів реалізації пріоритетів розвитку Збройних Сил України, інших складових сил оборони з урахуванням умов воєнно-політичної обстановки та фінансово-ресурсних можливостей держави;

розробленням проектів концепцій, стратегій та програмних документів розвитку Збройних Сил України, інших складових сил оборони;

управлінням реалізацією програм (проектів) розвитку спроможностей Збройних Сил України, інших складових сил оборони.

5.2. Досягнення стратегічних цілей розвитку сил оборони здійснюватиметься на основі програмно-проектного підходу із застосуванням сучасних інструментів оборонного менеджменту, який є ключовим механізмом системного та узгодженого формування та реалізації воєнної політики, планування ресурсів та управління розвитком спроможностей сил оборони. Розроблення та виконання програмних, планувальних документів і проектів, спрямованих на розвиток сил оборони, та реалізація найбільш високоефективних проектів (які потребують державної підтримки) через державні цільові оборонні програми забезпечать реалізацію визначених завдань і заходів.

Розвиток спроможностей сил оборони здійснюватиметься в умовах законодавчо визначених обсягів фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони з урахуванням можливостей оборонно-промислового комплексу України та імпорту товарів військового призначення.

5.3. Розроблення та імплементація заходів у рамках реалізації Україною статусу партнера НАТО з розширеними можливостями повинні узгоджуватися із цілями і завданнями з розвитку сил оборони, поєднувати ефективне використання підтримки НАТО в рамках Комплексного пакета допомоги НАТО для України, урахувати зобов'язання України щодо залучення національних сил і засобів до Сил реагування НАТО та участі в міжнародних операціях із підтримання миру і безпеки під провідом Альянсу.

Заключна частина

Україна продовжуватиме наполегливо протистояти агресії Російської Федерації, відстоюючи прагнення Українського народу до європейського майбутнього, та боронити свої фундаментальні цінності, захист яких забезпечуватимуть ефективні Збройні Сили України та інші складові сил оборони.

Продовження розвитку сил оборони спрямовано на реалізацію державної політики у воєнній сфері, сферах оборони, військового будівництва та забезпечення досягнення цілей і завдань, визначених цим Стратегічним оборонним бюлетенем України.

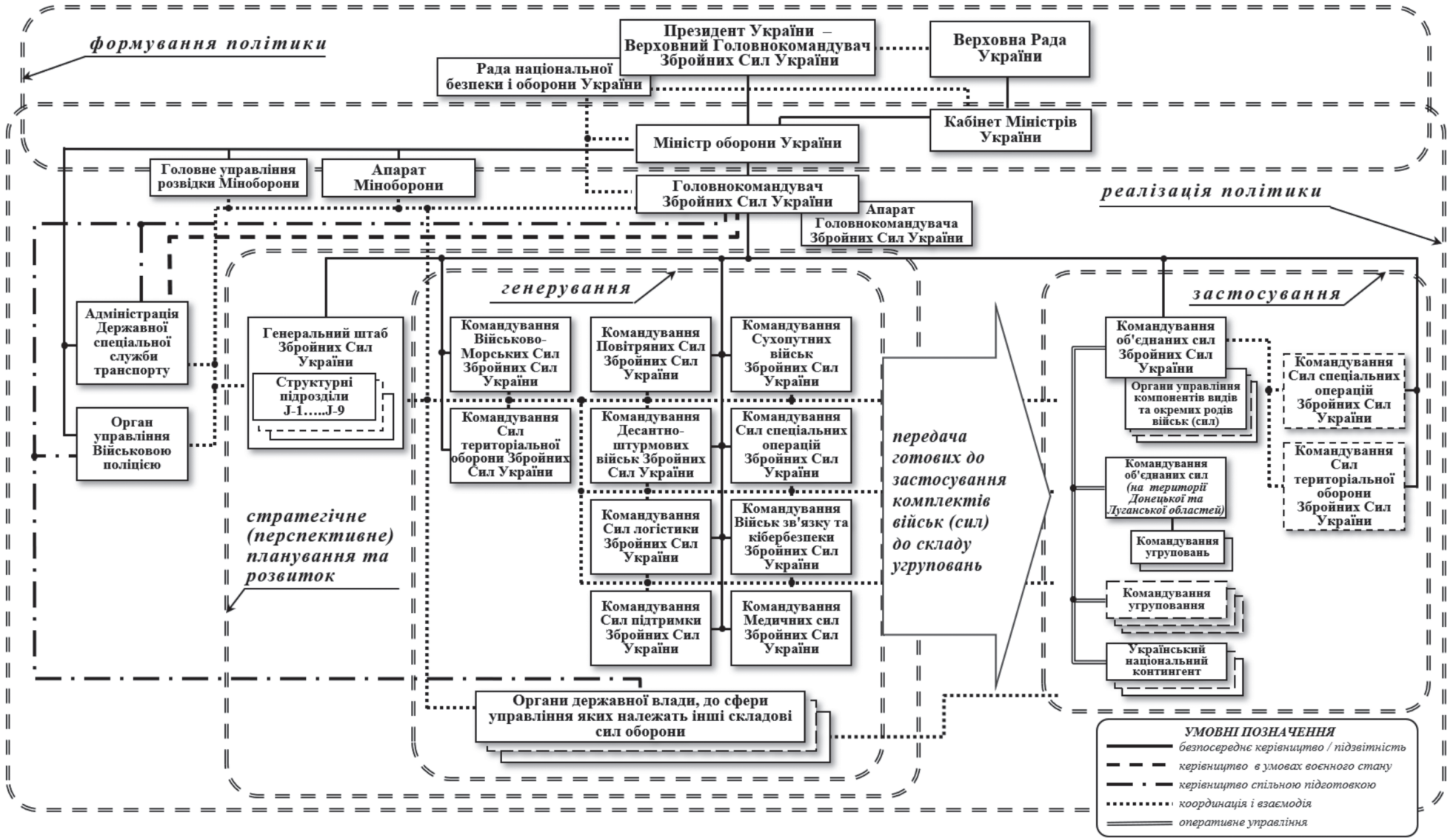
Реалізація завдань та заходів Стратегічного оборонного бюлетеня України буде здійснюватися за рахунок коштів Державного бюджету України та інших джерел, не заборонених законодавством.

За таких умов трансформовані відповідно до вимог сьогодення і на перспективу сили оборони є ключовим фактором підтримки політичного керівництва в забезпеченні незалежності держави, здійснення вагомим національного внеску в систему міжнародної безпеки, а також обов'язковою умовою для сталого розвитку України та її розквіту в єдиній сім'ї європейських народів.

Керівник Офісу Президента України А. ЄРМАК

Додаток 1
до Стратегічного оборонного бюлетеня України,
затвердженого Указом Президента України
від 17 вересня 2021 року № 473/2021

ПЕРСПЕКТИВНА СИСТЕМА ОБ'ЄДНАНОГО КЕРІВНИЦТВА ТА ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ

Додаток 2
до Стратегічного оборонного бюлетеня України,
затвердженого Указом Президента України
від 17 вересня 2021 року № 473/2021

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ
щодо організації системи управління

1. Демократичний цивільний контроль

Міністр (керівник центрального органу виконавчої влади, іншого державного органу), який здійснює керівництво або спрямовує і координує діяльність військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів, державного органу спеціального призначення з правоохоронними функціями, сил цивільного захисту, які входять або виділяють сили і засоби до складу сил оборони, забезпечує в межах своїх повноважень цивільний контроль за їх діяльністю та організовує управлінські процеси і роботу очолюваного ним міністерства (центрального органу виконавчої влади, іншого державного органу).

Організацію в силах оборони заходів оборонного планування, визначення засад воєнної, військової кадрової та військово-технічної політики у сфері оборони, здійснення в установленому порядку координації діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування щодо підготовки держави до оборони здійснює Міністерство оборони України.

Керівник (командувач) військового формування підзвітний (підпорядкований) міністру (керівнику центрального органу виконавчої влади, іншого державного органу), який здійснює керівництво або спрямовує та координує діяльність цього військового формування.

2. Відокремлення функцій з формування державної політики у сфері оборони від функцій її реалізації

Міністр оборони України відповідає за формування державної політики у сфері оборони.

Головнокомандувач Збройних Сил України бере участь у реалізації державної політики у сфері оборони та відповідає за готовність Збройних Сил України до виконання покладених на них завдань, здійснює безпосереднє військово керівництво і управління застосуванням Збройних Сил України, а також переданих у його підпорядкування сил і засобів інших складових сил оборони.

3. Відокремлення функцій генерування військ (сил) від функцій їх застосування

Генерування військ (сил) є основним змістом діяльності командувачів видів, окремих родів військ (сил) Збройних Сил України, керівників (командувачів) військових формувань інших складових сил оборони, які відповідають за укомплектування підпорядкованих їм сил і засобів особовим складом, їх оснащення та забезпечення, підготовку та готовність до виконання покладених завдань.

Застосування Збройних Сил України та інших складових сил оборони покладено на Командування об'єднаних сил Збройних Сил України.

4. Об'єднаний характер операцій

Усі операції в будь-якому оперативному просторі (на морі, на суші, у повітрі та в кіберпросторі як складової інформаційного простору) є об'єднаними (міжвидовими, міжвідомчими) за своєю сутністю. Вони проводяться силами і засобами об'єднаних (міжвидових, міжвідомчих) угруповань із залученням видів і родів військ (сил) Збройних Сил України та інших складових сил оборони.

5. Командні (управлінські) повноваження

Командувач (командир) ухвалює рішення, особисто здійснює управління підпорядкованими силами і засобами та несе персональну відповідальність за виконання поставлених завдань.

Штаб надає підтримку командувачу (командиру) в управлінні підпорядкованими силами і засобами, здійснює планування всебічного забезпечення та контроль виконання поставлених завдань.

Зазначений принцип є багаторівневим та охоплює всі рівні військового управління, зокрема воєнно-політичний.

6. Єдиноподпорядкованість управління

Управління визначеними силами і засобами здійснюється єдиним командувачем (командиром), який має відповідні повноваження та відповідальність.

7. Безперервність управління

Органи військового управління здатні реагувати на зміни обстановки і постійно впливати на підпорядковані сили і засоби для успішного виконання поставлених завдань у визначені строки.

Зазначене досягається шляхом підтримання взаємодії між органами (структурами) управління, забезпечення безперервного зв'язку та постійного володіння командувачем (командиром) обстановкою (ситуацією).

8. Чітка вертикаль управління

Для забезпечення належного керівництва та управління силами і засобами, що залучаються до проведення об'єднаних операцій, застосовується типова функціональна структура органів військового управління (J-структура). При цьому забезпечуються сумісність органів військового управління, раціональний розподіл завдань, функцій та відповідальності, визначення підпорядкованості та підзвітності, а також встановлюється порядок внутрішньої і зовнішньої взаємодії.

9. Децентралізація повноважень для виконання завдання

З метою виконання поставленого завдання в найбільш раціональний спосіб командувачі (командири) надають підпорядкованим командирам можливість виявляти розумну ініціативу та самостійно ухвалювати рішення в рамках замислу вищого командування. Зазначений принцип охоплює всі рівні військового управління, зокрема воєнно-політичний.

10. Комплексний підхід до організації управління

Ефективне керівництво та управління всіма складовими сил оборони з метою досягнення визначених цілей та виконання функцій з оборони держави потребують встановлення системної міжвидомчої взаємодії органів управління складових сил оборони та посилення координації їх діяльності на всіх рівнях для розвитку об'єднаних спроможностей.

11. Прозорість процесу прийняття рішень

Для виконання завдань та спільних функцій щодо реалізації державної політики у воєнній сфері, сферах оборони та військового будівництва, забезпечення прозорості процесу ухвалення управлінських рішень утворюються відповідні інструменти взаємодії (комітети, комісії та робочі групи).

Досягається чітке розуміння підпорядкованими органами військового управління намірів та завдань, визначених військовим і політичним керівництвом, а також шляхів їх досягнення.

З використанням інструментів демократичного цивільного контролю підтримується необхідна обізнаність суспільства щодо оборонних завдань та шляхів використання оборонних ресурсів.

ОГОЛОШЕННЯ

Слідчий Головного слідчого управління Служби безпеки України Щебет М. Р. за погодженням із прокурором відділу Офісу Генерального прокурора Нечитайлюком М. М. відповідно до ст.ст. 40, 42, 111, 135, 276, 277, 278 КПК України повідомляє про підозру Толмачову Олександр В'ячеславовичу, 23.01.1971 року народження; уродженцю м. Севастополя; мешканцю м. Севастополя, Україна, вул. Катерна, 2А; громадянину Російської Федерації, у кримінальному провадженні № 42014010720000002 від 01.03.2014 про те, що він підозрюється у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 110 КК України (вчинення умисних дій з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб, які призвели до тяжких наслідків); ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 КК України (ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб); ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 110 КК України (пособництво у вчиненні умисних дій з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб, які призвели до тяжких наслідків); ч. 4 ст. 27, ч. 1 ст. 111 КК України (підбурювання до вчинення державної зради — діяння, умисно вчиненого громадянином України на шкоду суверенітету, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній безпеці України, а саме: перехід на бік ворога в період збройного конфлікту, надання іноземній державі та її представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України); ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 КК України (пособництво у веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб), за фактами вчинення 20-22.03.2014 в м. Севастополі протиправних дій, пов'язаних зі збройною агресією Російської Федерації проти України.

Повний текст повідомлення про підозру розміщуватиметься на веб-сайті Офісу Генерального прокурора у рубриці «Повістки про виклик та відомості про здійснення спеціального досудового розслідування» за посиланням: <https://www.gp.gov.ua/ua/pov-v>.

ПОВІСТКА ПРО ВИКЛИК

Підозрюваний Толмачов Олександр В'ячеславович, 23.01.1971 року народження, який проживає за адресою: 99011, м. Севастополь, вул. Катерна, 2А, відповідно до вимог ст.ст. 133, 135 Кримінального процесуального кодексу України викликається прокурором відділу 18/1/1 Офісу Генерального прокурора Нечитайлюком М.М. на 04.10.2021 на 10 год. 00 хв. до Офісу Генерального прокурора за адресою: м. Київ, вул. Різницька, 13/15, каб. № 1408Б (тел. (044)596-72-73), — для допиту як підозрюваного і проведення інших слідчих та процесуальних дій у кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 42014010720000002 від 01.03.2014. Про неможливість явки необхідно заздалегідь повідомити прокурора.

Поважними причинами неприбуття особи на виклик є:

- 1) затримання, тримання під вартою або відбування покарання;
- 2) обмеження свободи пересування внаслідок дії закону або судового рішення;
- 3) обставини непереборної сили (епідемії, військові події, стихійні лиха або інші подібні обставини);
- 4) відсутність особи у місці проживання протягом тривалого часу внаслідок відрядження, подорожі тощо;
- 5) тяжка хвороба або перебування в закладі охорони здоров'я у зв'язку з лікуванням або вагітністю за умови неможливості тимчасово залишити цей заклад;
- 6) смерть близьких родичів, членів сім'ї чи інших близьких осіб або серйозна загроза їхньому життю;
- 7) несвоєчасне одержання повістки про виклик;
- 8) інші обставини, які об'єктивно унеможливають з'явлення особи на виклик.

Наслідки неприбуття на виклик:

- 1) якщо підозрюваний, який був у встановленому порядку викликаний, не з'явився до прокурора без поважних причин або не повідомив про причини свого неприбуття, до нього може бути застосовано привід або на нього накладається грошове стягнення у розмірі від 0,25 до 0,5 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб;
- 2) ухилення від явки на виклик прокурора (неприбуття на виклик без поважної причини більш як два рази) підозрюваним, який оголошений у міжнародний розшук, та/або який виїхав, та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, території держави, визнаної Верховною Радою України державо-агресором, є підставою для здійснення спеціального досудового розслідування чи спеціального судового провадження.

ПОВІСТКА
про виклик Пащенко О. М.

Пащенко Олександр Миколайович, 13.05.1987 р.н., зареєстрований за адресою: Донецька область, Слов'янський район, с. Малинівка, вул. Центральна, буд. 34, на підставі ст.ст. 133, 135, 276, 278 КПК України, Вам необхідно з'явитися 24.09.2021 у період часу з 09:00 до 14:00 до службового кабінету №4 слідчого відділу 2 управління (з дислокацією у м. Маріуполь Донецької області) ГУ СБУ в Донецькій та Луганській областях, до начальника 1 відділення слідчого відділу 2 управління (з дислокацією у м. Маріуполь Донецької області) ГУ СБУ в Донецькій та Луганській областях підполковника юстиції Черечина Андрія Васильовича за адресою: Донецька область, м. Маріуполь, вул. Морських десантників, буд.20, для вручення повідомлення про підозру у кримінальному провадженні №2201405000000097 від 08.08.2014 за ч.1 ст. 258-3 КК України.

Окрім того, Вам необхідно з'явитися 27 та 30 вересня 2021 року в період часу з 09:00 до 18:00 для допиту в якості підозрюваного та проведення інших процесуальних дій.

Разом з цим повідомляємо, що у разі неприбуття на виклик слідчого без поважних причин, перелік яких наведений у ст. 138 КПК України, настають наслідки, передбачені ст. 139 КПК України.

13.09.2021 **Національний банк України прийняв рішення про виключення з Державного реєстру фінансових установ** ПОВНЕ ТОВАРИСТВО «ЛОМБАРД-КАПІТАЛ ДЕРЕЦЬКИЙ І КОМПАНІЯ» (код ЄДРПОУ 34668764), Кредитну спілку «Фортуна-Експрес» (код ЄДРПОУ 33075324) на підставі поданих ними заяв, а також ПрАТ «СФГ «ГЛЕБОВ І ПАРТНЕРИ» (код ЄДРПОУ 31565863), КРЕДИТНУ СПІЛКУ «ЧЕРНІВ-ЦІ» (код ЄДРПОУ 33540175), КРЕДИТНУ СПІЛКУ «САМОПОМІЧ» (код ЄДРПОУ 25076932), КРЕДИТНУ СПІЛКУ «КРЕДИТНО-ДЕПОЗИТНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІОНАЛ» (код ЄДРПОУ 26415738), КРЕДИТНУ СПІЛКУ «ЛАГВІС» (код ЄДРПОУ 26258061), ЗАКАРПАТСЬКУ ОШАДНУ КРЕДИТНУ СПІЛКУ (код ЄДРПОУ 25452281), КРЕДИТНУ СПІЛКУ «АВС КРЕДИТ» (код ЄДРПОУ 26552501), КРЕДИТНУ СПІЛКУ «ПЕРШИЙ ДІАЛОГ» (код ЄДРПОУ 33142840), КРЕДИТНУ СПІЛКУ «ЮК ДЕМОС» (код ЄДРПОУ 33210627), КРЕДИТНУ СПІЛКУ «ЗЕМЛЕВЛАСНИК» (код ЄДРПОУ 33199640), КРЕДИТНУ СПІЛКУ «ЄВРО-КРЕДИТ» (код ЄДРПОУ 37266599) у зв'язку із відсутністю у них чинних ліцензій на право надання фінансових послуг.

ПОВІДОМЛЕННЯ
ПРО ЗДІЙСНЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Ухвалою слідчого судді Вищого антикорупційного суду від 31.08.2021 у справі № 991/5724/21 надано дозвіл на здійснення спеціального досудового розслідування у кримінальному провадженні стосовно підозрюваної Бичихіної Олени Анатоліївни, 08.05.1972 року народження, громадянки України, зареєстрованої за адресою: м. Дніпро, вул. Ман-дриківська, 147, кв. 42, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України у кримінальному провадженні № 12017040000000531 від 06.03.2017.

Заступник керівника ГПД НАБУ
Скомаров О. В. (тел. +38(044)246 33 13)
Прокурор САП Офісу Генерального прокурора
Василенков Б. М. (тел. +38(044)2004913)

Південним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України, у зв'язку із неможливістю вручення вимоги № 65-02/3397 від 02.09.2021 про надання інформації щодо розміру доходу ТОВ «ЮЖМОРСЕРВІС» (вул. Данила Щербаківського, буд. 47, м. Київ, 04111, ідентифікаційний код юридичної особи — 35178926) за місцезнаходженням, вказана вимога розміщена на офіційному веб-сайті АМКУ (<http://www.amcu.gov.ua>).

У Першій Харківській міській державній нотаріальній конторі відкрито спадкову справу до майна померлого 02 березня 2021 року **Харсєєва Віталія Миколайовича**, 14 лютого 1936 року народження. Просимо зацікавлених осіб протягом місяця від публікації звернутися до нотаріальної контори за адресою: 61003, м. Харків, м-н Конституції, 1.

У провадженні Вищого антикорупційного суду перебуває обвинувальний акт із матеріалами судового провадження у кримінальному провадженні за № 52017000000000016 від 04 січня 2017 року за обвинуваченням Біленького Олексія Юрійовича у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 27, ч. 5 ст. 191, ч. 3 ст. 209, ч. 3 ст. 212, ч. 1 ст. 366, ч. 2 ст. 15, ч. 5 ст. 191 КК України.

Ухвалою Вищого антикорупційного суду від 09.06.2020 постановлено здійснювати спеціальне судове провадження у кримінальному провадженні за обвинуваченням Біленького Олексія Юрійовича у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 27, ч. 5 ст. 191, ч. 3 ст. 209, ч. 3 ст. 212, ч. 1 ст. 366, ч. 2 ст. 15, ч. 5 ст. 191 КК України.

Ухвалою Вищого антикорупційного суду від 01.03.2021 призначено судовий розгляд у кримінальному провадженні № 52017000000000016 від 04.01.2017 року. У зв'язку з чим викликається Біленький Олексій Юрійович, 07 серпня 1965 року народження, громадянин України, який народився в м. Москва Російської Федерації, що зареєстрований за адресою: м. Київ, вул. Кудрявська, 13-19, кв. 31, адреса останнього відомого місця проживання: м. Київ, вул. Кловський узвіз, 6, 5, кв. 10, який обвинувачується у вчиненні кримінальних правопорушень передбачених ч. 3 ст. 27, ч. 5 ст. 191, ч. 3 ст. 209, ч. 3 ст. 212, ч. 1 ст. 366, ч. 2 ст. 15, ч. 5 ст. 191 КК України, в судові засідання, яке відбудеться 28 вересня 2021 року о 10:00 год. у приміщенні Вищого антикорупційного суду (місто Київ, проспект Перемоги, 41), **головуючий суддя: Задорож-на Л. І., судді: Шкодин Я. В., Федоров О. В.**

З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження обвинувачений вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

Повідомлення про оприлюднення звіту про стратегічну екологічну оцінку проєкту Стратегії розвитку внутрішнього водного транспорту України на період до 2031 року та плану заходів з її реалізації

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», з метою отримання та врахування зауважень і пропозицій громадськості на офіційному веб-сайті Міністерства інфраструктури України www.mtu.gov.ua у розділі «Оголошення» оприлюднено звіт про стратегічну екологічну оцінку проєкту Стратегії розвитку внутрішнього водного транспорту України на період до 2031 року та плану заходів з її реалізації (далі — Звіт) та проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку внутрішнього водного транспорту України на період до 2031 року та затвердження плану заходів з її реалізації» (далі — проєкт розпорядження КМУ).

Зауваження і пропозиції до Звіту та проєкту розпорядження КМУ подаються до Управління морського та річкового транспорту Міністерства інфраструктури України на адресу: пр-т Перемоги, 14, м. Київ, 01135 або в електронному вигляді на електронну адресу: innamoskalenko@mtu.gov.ua.

Строк подання зауважень і пропозицій становить 30 днів з дати публікації. Пропозиції і зауваження, подані після встановленого строку, не розглядаються.

ПОВІДОМЛЕННЯ
про постановлення слідчим суддею ухвали про здійснення спеціального досудового розслідування стосовно підозрюваної Качури О. С.

Ухвалою Шевченківського районного суду м. Чернівці від 16.09.2021 надано дозвіл на здійснення спеціального досудового розслідування у кримінальному провадженні №22020260000000068 від 23.10.2020 стосовно Качури Ольги Сергіївни, 12.05.1970 року народження, громадянки України, українки, останнє відоме місце реєстрації та проживання: вул. Івана Ткаченка, 147, кв. 87, м. Донецьк, підозрюваної у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України.

ПОВІСТКА про виклик підозрюваної

Підозрюваній Качурі Ользі Сергіївни, 12.05.1970 р.н., зареєстрованій за адресою: вул. Івана Ткаченка, 147, кв. 87, м. Донецьк, на підставі ст. ст. 133, 135 КПК України необхідно з'явитися 24 вересня 2021 року о 10 год. 00 хв. в кабінет № 258 слідчого відділу УСБУ в Чернівецькій обл. за адресою: м. Чернівці, вул. Шевченка, 1а, до старшого слідчого в ОВС Гризунова Геннадія Володимировича, р.т. (0372)595440, для повідомлення про завершення досудового розслідування, відкриття й ознайомлення з матеріалами досудового розслідування, а також вручення обвинувального акта та реєстру матеріалів досудового розслідування у кримінальному провадженні №22021260000000033 від 16.09.2021, виділеному з кримінального провадження №22020260000000068.

Поважні причини неприбуття зазначені в ст. 138 КПК України. Наслідки неприбуття вказані в ст. 139 КПК України.

Корольовський районний суд м. Житомира викликає Хрустальова Сергія Сергійовича, 07.02.1985 р. н., уродженця м. Маріуполь Донецької обл., зареєстрованого за адресою м. Маріуполь, пр. Перемоги, 94, кв. 61, як обвинуваченого у кримінальному провадженні №296/9651/16-к 1-кп/296/97/21 по обвинуваченню його у вчиненні кримінальних правопорушень за ч. 1 ст. 258-3, ч. 2 ст. 260 КК України, **під головуванням судді Аксенова В. Є.** в судові засідання, що призначено на 01 жовтня 2021 р. на 08 год. 30 хв. та на 13 жовтня 2021 р. на 09 год. 00 хв. в приміщенні Корольовського районного суду м. Житомира за адресою м. Житомир, майдан Соборний, 1, каб. №106.

Явка обвинуваченого в судові засідання є обов'язковою.

Корольовський районний суд м. Житомира викликає Наточеева Олексія Миколайовича, 23.12.1973 р. н., як обвинуваченого у кримінальному провадженні № 296/8814/19 по обвинуваченню у вчиненні кримінального правопорушення за ч. 1 ст. 258-3, ч. 2 ст. 260 КК України, **під головуванням судді Покатілова О. Б.** у судові засідання, що відбудеться 07 жовтня 2021 року о 08.30 год. та 19 жовтня 2021 року о 08.30 год. в приміщенні Корольовського районного суду м. Житомира за адресою: м. Житомир, майдан Соборний, 1, зал № 301-1 (каб. 300).

Явка обвинуваченого в судові засідання обов'язкова.

Корольовський районний суд м. Житомира викликає Петрикова Андрія Вікторовича, 20.06.1984 р. н., як обвинуваченого у кримінальному провадженні № 296/3045/21 по обвинуваченню у вчиненні кримінального правопорушення за ч. 1 ст. 258-3, ч. 2 ст. 260 КК України, **під головуванням судді Покатілова О. Б.** в підготовче судові засідання, що відбудеться 06 жовтня 2021 року о 08.30 год. та у судові засідання, що відбудеться 26 жовтня 2021 року о 08.30 год. в приміщенні Корольовського районного суду м. Житомира за адресою: м. Житомир, майдан Соборний, 1, зал № 301-1.

Явка обвинуваченого в судові засідання обов'язкова.

Корольовський районний суд м. Житомира викликає Бабуцідзе Марину Георгіївну, 29.05.1987 р. н., як обвинувачену у кримінальному провадженні № 296/4759/18 1-кп/296/369/21 у вчиненні кримінальних правопорушень за ч. 1 ст. 258-3, ч. 2 ст. 260 КК України, **під головуванням судді Шимон Л.С.** в судові засідання, що відбудеться 09.10.2021 року о 09 год. 00 хв. в приміщенні Корольовського районного суду м. Житомира за адресою: м. Житомир, майдан Соборний, 1, зал № 5-к.

Явка обвинуваченого в судові засідання обов'язкова.

Суддя Шимон Л. С.

Втрачений судовий білет серія БІ № 11296 на kater прогулянковий «Дімон», бортовий номер УМБ-100к пм, виданий Держрічінспекцією України 02 липня 1999 року на ім'я Дюміна Анатолія Григоровича, **вважати недійсним.**

Втрачене свідоцтво на право власності серія СТА №230300, видане Реєстраційною службою Дніпропетровського міського управління юстиції Дніпропетровської області 06.05.2015 р. на ім'я Коваленка Сергія Петровича на квартиру за адресою: м. Дніпро, вул. Виконкомівська, буд. 28, кв. 6, **вважати недійсним.**

До відома засудженого Бозьявкіна Василя Васильовича: кримінальне провадження за касаційною скаргою захисника Лебедева О. В. на вирок Бердянського міськрайонного суду Запорізької області від 03 вересня 2020 року та ухвалу Запорізького апеляційного суду від 18 січня 2021 року щодо Бозьявкіна Василя Васильовича призначено до розгляду Верховним Судом на 11:00 годину 04 листопада 2021 року за адресою вул. Пилипа Орлика, 4, м. Київ.

Суддя Наталія Білик

КНП КОР «Київська обласна клінічна лікарня» повідомляє, що згідно наказу в. о. генерального директора Анкіна М. Л. №113-02-04 від 06.09.2021 року, на виконання постанови Кабінету Міністрів України №301 від 20.04.2016 року, розпочато процедуру списання з балансу КНП КОР «Київська обласна клінічна лікарня» багатоквартирного будинку, що знаходиться за адресою: місто Київ, вулиця Багговутівська, 1а. Детальна інформація на офіційному веб-сайті КНП КОР «КОКЛ», <https://kokl.ua/ua/>, власники повідомлені про процедуру списання адресними листами та оголошеннями розміщеними на прибудинковій території (зокрема на інформаційних стендах у під'їздах будинків та біля них).

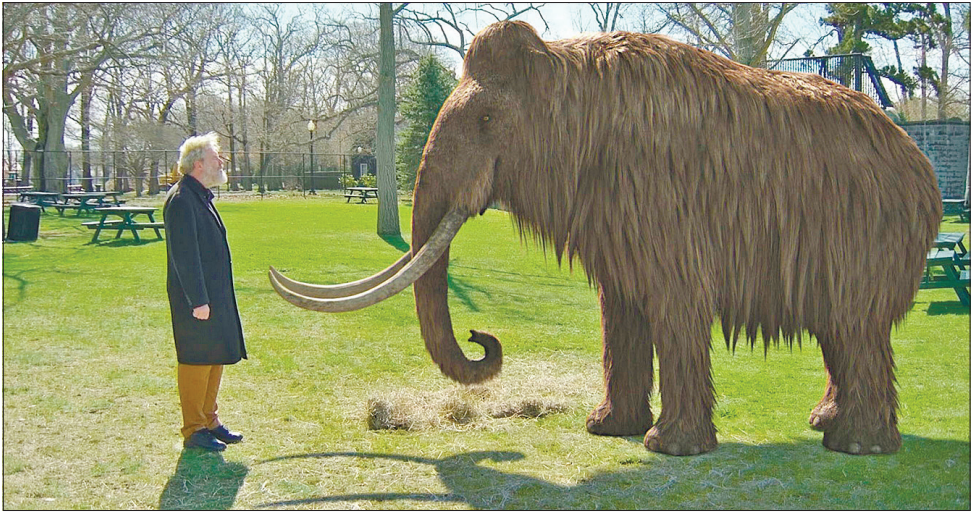
ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

Новітні технології: вчені обіцяють воскресити мамонта

НАУКА. Американська компанія Colossal bioscience заявила, що може використати генетичну технологію CRISPR для відтворення тварин, які вимерли понад 11 тисяч років тому. Засновник фірми, американський генетик та біоінженер Джордж Черч, оголосив про започаткування нового проєкту, який поверне до життя мамонта.

«Ще ніколи людство не намагалося використати силу цієї технології для відновлення екосистем, для зцілення Землі та збереження її майбутнього за рахунок заселення вимерлими тваринами», — сказав підприємець і співзасновник Colossal Бен Ламм. А Джордж Черч наголосив, що його компанія «використає прогрес, досягнутий у технологіях зчитування та запису ДНК, і пристосує його до глобальних проблем екологічного збереження».

Ученим удалося знайти бивні мамонта, кістки та інші матеріали, щоб виділити ДНК тварини. Потім цю ДНК вставляють в геном азіатського слона, щоб сформувати гібрид, повідомляє компанія. Науковці стверджують, що на цей проєкт їм вдалося

Учені вважають морально прийнятним повернути до життя вимерлі види тварин

ся зібрати 15 мільйонів доларів від інвесторів.

Прихильники ідеї відтворення вимерлих видів стверджують, що цей процес може допомогти людям отримати нові знання з біології, еволюції та технологій. Вони також вважають морально прийнятним повернути до життя вимерлі види тварин. Об'єктом для свого першого проєкту Colossal

bioscience обрали мамонта, бо переконані, що воскресла тварина оживить Арктику і уповільнить процес глобального потепління.

Дослідження, проведене у березні 2017 року і опубліковане в журналі Nature Ecology & Evolution, засвідчило: програми відновлення вимерлих видів будуть надто дорогими. Науковці, які проводили це дослідження,

дотримуються думки, що державні чи приватні кошти, що надано на такі експерименти, ліпше використовувати для захисту видів, які живуть нині.

Серед інших недоліків цих технологій — імовірність того, що відтворені прадавні тварини стануть переносниками давніх патогенів, які можуть інфікувати людей, а також негативно вплинуть на довкілля.

Серіал Netflix опинився у центрі скандалу

СПРАВЕДЛИВІСТЬ. Грузинська шахістка п'ятиразова чемпіонка світу Нона Гапріндашвілі подала позов проти американської компанії Netflix, звинувативши її у наклепі. 80-річна шахістка стверджує, що її хибно зобразили у популярному мінісеріалі Netflix «Ферзевий гамбіт». Ідеться про фінальний епізод, у якому під час розмови про голову героїню Бет Гармон згадав Нону Гапріндашвілі: «Єдине, що незвично в ній, — це її стать, але навіть це не унікально для Росії. Є Нона Гапріндашвілі, але вона чемпіонка світу серед жінок і ніколи не грала з чоловіками».

У позові, поданому до федерального окружного суду Лос-Анджелеса, вказано, що «Netflix безсоромно і навмисне збрехав про заслуги Гапріндашвілі і зробив це з дешевею і цинічною метою посилити драматичний ефект, показавши, що його вигадана

на героїню зуміла зробити те, що жодна інша жінка, зокрема Гапріндашвілі, не робила». Позивачка називає твердження, що вона ніколи не грала проти чоловіків, «свідомо неправдивим, сексистським і таким, що принижує гідність».

Вона наголошує, що епізод, у якому пролунала неправдива інформація, стосується 1968 року, а доти Гапріндашві-

лі вже провела матчі приблизно з 60 чоловіками-шахістами, десятеро з яких були гросмейстерами. Тепер Нона Гапріндашвілі вимагає від Netflix публічного вибачення за помилкову інформацію в серіалі, її спростування і 5 мільйонів доларів компенсації, повідомляє BBC.

Netflix вважає претензії необґрунтованими. Компанія за-

явила, що «дуже поважає Гапріндашвілі та її блискучу кар'єру, але захищатиме свої права через суд».

Нона Гапріндашвілі стала чемпіонкою Грузії 15-річною. У 21 рік вона перемогла на чемпіонаті світу серед жінок і успішно захищала це звання 16 років — з 1962-го по 1978-й. Це перша жінка в історії шахів, яка отримала титул міжнародного гросмейстера серед чоловіків. Це було 1978 року.

Драматичний мінісеріал «Ферзевий гамбіт» американського режисера і сценариста Скотта Френка вийшов на Netflix торік. У центрі сюжету — життя обдарованої дівчини Бет Гармон, яка долає життєві труднощі та прагне досягти успіху в шахах. Упродовж 28 днів після прем'єри серіал подивилися 62 мільйони осіб. Цього року він отримав дві премії «Золотий глобус» та 18 номінацій на «Еммі».

Європарламент закликав припинити наукові дослідження на тваринах

ГУМАННІСТЬ. Використання тварин у дослідженнях для тестування безпеки косметичних засобів заборонено в ЄС з 2009 року. Проте 2017-го у країнах ЄС було вбито 12 мільйонів тварин, яких використовували переважно в наукових дослідженнях.

У резолюції, яку Європарламент ухвалив у Страсбурзі минулого тижня, визнано, що ви-

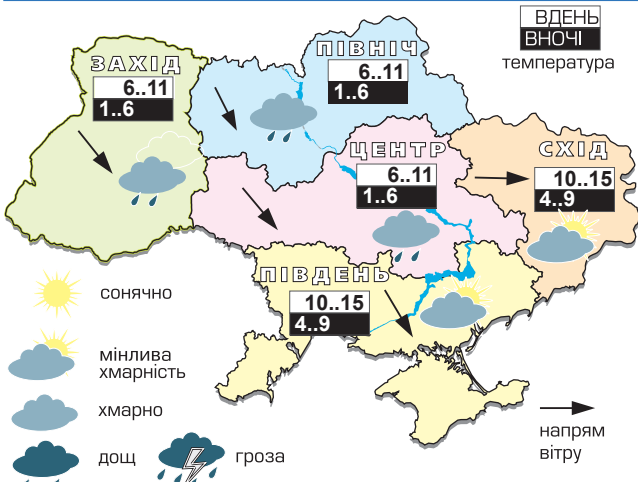
пробування на тваринах сприяли науковим дослідженням і досягненням медицини та винайденню безпечних вакцин, зокрема проти COVID-19. Євродепутати розуміють, що іноді експерименти на тваринах усе ще потрібні, щоб отримати наукове уявлення про певні захворювання, оскільки інших методів, які не передбачають використання тварин, не існує. Про-

те в резолюції наголошено, що ці тестування «слід проводити лише за умов мінімізації болю, стресу та страждань» тварин, аби гарантувати їм весь можливий захист. Резолюція закликає до ухвалення загальноєвропейського плану дій з визначеними термінами поступового припинення використання тварин у дослідженнях та випробуваннях. На думку євродепутатів,

зміна процедур тестування на живих тваринах може відбутися тоді, коли це стане «можливим з наукової точки зору».

З 1986 року в ЄС чинне спеціальне законодавство про використання тварин з науковою метою. На сьогодні ці правила обмежують випробування на тваринах для досліджень та встановлюють вимоги до їх розміщення та догляду.

ПОГОДА НА ЗАВТРА

ТЕМПЕРАТУРА ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ НА 22 ВЕРЕСНЯ

Область	Ніч	День	Область	Ніч	День
Київська	+1 +6	+6 +11	Черкаська	+1 +6	+6 +11
Житомирська	+1 +6	+5 +10	Кіровоградська	+2 +7	+7 +12
Чернігівська	+1 +6	+5 +10	Полтавська	+1 +6	+6 +11
Сумська	+1 +6	+6 +11	Дніпропетровська	+1 +6	+7 +12
Закарпатська	+1 +6	+7 +12	Одеська	+4 +9	+10 +15
Рівненська	+1 +6	+5 +10	Миколаївська	+3 +8	+9 +14
Львівська	+1 +6	+6 +11	Херсонська	+4 +9	+10 +15
Івано-Франківська	+1 +6	+6 +11	Запорізька	+3 +8	+9 +14
Волинська	+1 +6	+6 +11	Харківська	+2 +7	+8 +13
Хмельницька	+1 +6	+6 +11	Донецька	+4 +9	+9 +14
Чернівецька	+2 +7	+7 +12	Луганська	+3 +8	+10 +15
Тернопільська	+1 +6	+6 +11	Крим	+4 +9	+10 +15
Вінницька	+2 +7	+6 +11	Київ	+4 +6	+7 +9

Укргідрометцентр

Американського мільйонера визнали винним у вбивстві 20-річної давності

ЗЛОЧИН. Мультимільйонера, магната у галузі нерухомості із Нью-Йорка Роберта Дерста визнав винним у вбивстві першого ступеня суд присяжних, засідання якого відбулося наприкінці минулого тижня. Багатія звинувачували у вбивстві його близької подруги Сьюзан Берман, яке трапилося 2000 року в Лос-Анджелесі. Дерста підозрюють ще у двох вбивствах, які він скоїв за 39 років. Жертвами вбивств-мільйонера стали його дружина та колишній сусід.

Робертові Дерсту загрожує довічне ув'язнення без можливості умовно-дострокового звільнення. У виступі прокурор описав Дерста як заможного і самозакоханого психопата. За його словами, мільйонер убив Сьюзан Берман ударом у голову, щоб приховати знищення своєї дружини. Студентка медичного факультету Кетлін Маккормак-Дерст пропала безвісти у Нью-Йорку 1982 року. Прокуратура заявила, що Сьюзан Берман допомогла Дерсту приховати вбивство, забезпечивши йому фальшиве алібі. Через майже два десятиліття Сьюзан почала натякати спільним знайомим, що допомогла Дерсту приховати злочин. Щоб покласти край цим розмовам, зловмисник вирішив убити Берман.

Під час судового розгляду прокуратура визнала Дерста причетним до вбивства Моріса Блека, яке сталося 2001 року. На той час Моріс жив у місті Галвестон, штат Техас, а Дерст був його сусідом. Під час судового процесу 2001-го мільйонера виправдали у цій справі, хоч він розповів, як розчленував тіло Блека і сховав останки. Він стверджував, що застрелив сусіда випадково під час сварки.

78-річний багатий-убивця пересувається на інвалідному візку, і адвокати називають його хворим літнім чоловіком. Він не був присутнім у залі під час останнього судового розгляду, бо перебуває на самоізоляції, оскільки контактував з людиною, хворою на COVID-19.

Компанія НВО 2015 року зняла документальний серіал про Роберта Дерста. В останньому епізоді серіалу Дерст, не усвідомлюючи, що мікрофон все ще працює, промовляє сам до себе: «Убив їх усіх, звичайно. А що мені залишалося робити?» Дерсту вдавалося кілька разів тікати від слідства та поліції. Якийсь час він жив у Техасі, видаючи себе за німу жінку.

Сторінку підготувала Вікторія ВЛАСЕНКО, «Урядовий кур'єр»